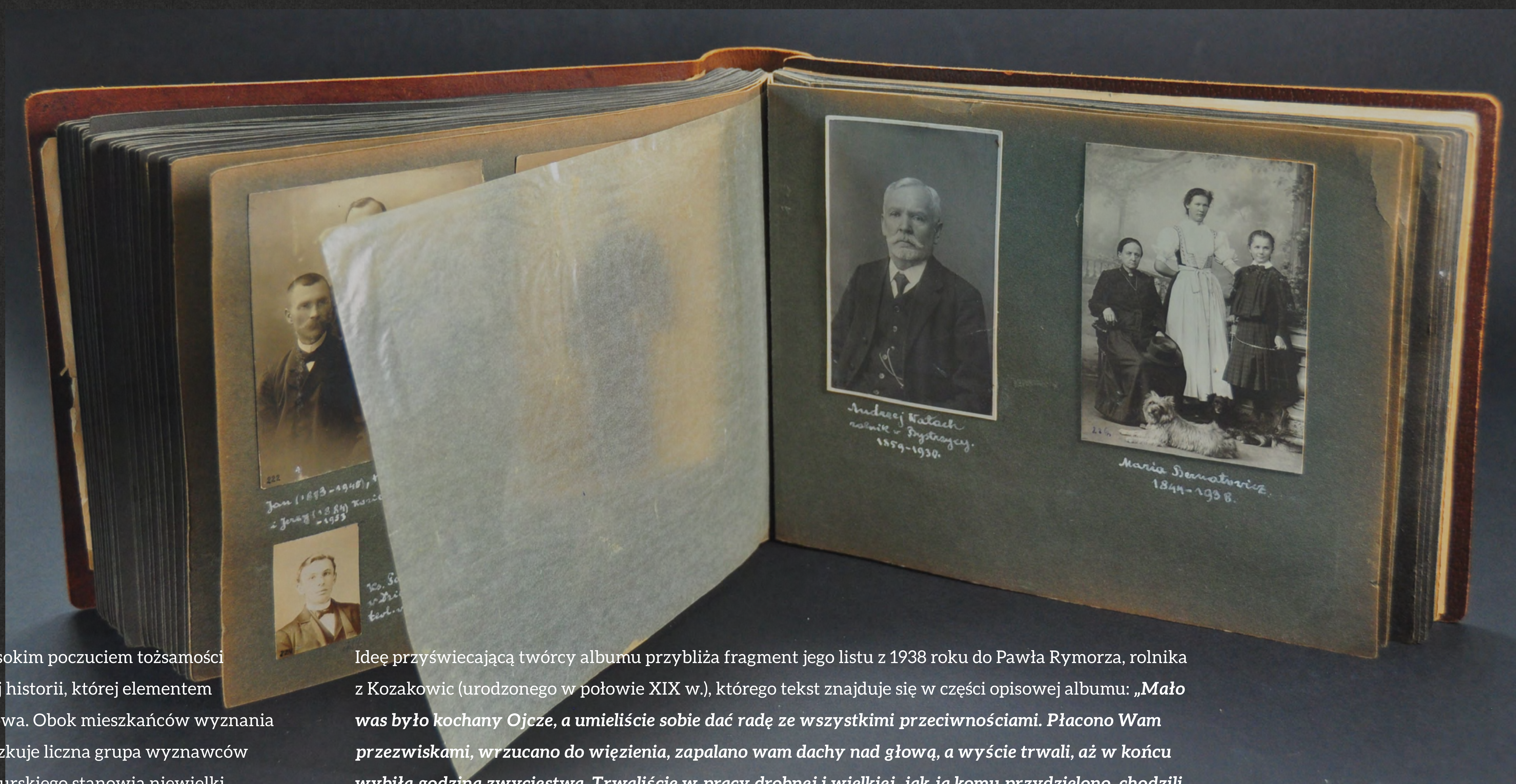

Ojcowie nasi i bracia Polacy ewangelicy

Z albumu fotograficznego ks. Jana Stonawskiego

Śląsk Cieszyński należy do obszarów, których mieszkańcy cechują się wysokim poczuciem tożsamości regionalnej. Fakt ten wynika z charakterystycznej dla pograniczy, trudnej historii, której elementem w przypadku Śląska Cieszyńskiego jest także jego różnorodność wyznaniowa. Obok mieszkańców wyznania katolickiego, dominującego na ziemiach polskich, Śląsk Cieszyński zamieszkuje liczna grupa wyznawców luteranizmu. O ile w skali całej Polski wierni Kościoła Ewangelicko-Augsburskiego stanowią niewielki ułamek procenta mieszkańców, to na Śląsku Cieszyńskim, gdzie zamieszkuje 37 000 spośród 70 000 polskich luteran, stanowią oni liczącą się społeczność. Razem z ewangelikami z Zaolzia w liczbie ok. 8 000, Śląsk Cieszyński po obu stronach rzeki Olzy zamieszkuje ok. 45 000 wyznawców luteranizmu.

Album fotograficzny opracowany przez ks. Jana Stonawskiego zatytułowany „Ojcowie nasi i bracia Polacy ewangelicy” zawiera fotografie polskich mieszkańców Śląska Cieszyńskiego wyznania luteranckiego, żyjących na przestrzeni prawie 200 lat, w XIX i XX wieku. Nieznane są dokładne okoliczności i czas powstania albumu. Został najprawdopodobniej sporządzony w końcowych latach życia Jana Stonawskiego, pomiędzy rokiem 1950 a 1956, o czym świadczą opisy pod fotografiami i zamieszczona na końcu albumu część opisowa. Nieznane bliżej jest również pochodzenie fotografii zamieszczonych w albumie. Domyślać się można, że zdjęcia przedstawicieli rodziny Stonawskich z Lesznej Dolnej, spokrewnionych z nimi Gryczów czy Michejdów pochodzą z rodzinnego zbioru ks. Stonawskiego. Jako długoletni redaktor „Pocła Ewangelickiego” zgromadził pewnie także pokaźne archiwum, niezbędne w redakcyjnej działalności. Niemniej wiadomo też, że pod koniec życia stale uzupełniał swój album. Mając szerokie znajomości wśród miejscowej ludności jako dawny opiekun drużyn skautowych przed I wojną światową, protektor wiejskiej młodzieży uczącej się w Cieszynie i znajdującej przystań w jego domu, a także jako wieloletni nauczyciel i katecheta w gimnazjum, zbierał wśród znajomych fotografie, które chętnie i z pełnym zaufaniem mu oddawano w świadomości celu tej pracy i przekonaniu o jej słuszności.

Album z epoki, w ozdobnej oprawie, o wymiarach 23 x 32 cm, zawiera przyklejone do kart 283 zdjęcia i jedną reprodukcję grafiki przedstawiającą Jerzego Trzanowskiego. Przeważające w albumie zdjęcia portretowe uzupełniają fotografie grupowe, także rodzinne oraz niewielka liczba zdjęć innego rodzaju. Album prezentuje przedstawicieli trzech pokoleń polskich ewangelików żyjących na Śląsku Cieszyńskim w XIX i XX wieku – począwszy od Wiosny Ludów, kiedy grupa budzicieli wskazała kierunek działania, poprzez czas walki o prawa narodowe, kiedy powstawały kolejne polskie organizacje, do czasu kiedy ważyły się losy przynależności państwowej Śląska Cieszyńskiego i kiedy przyszło pogodzić się z podziałem tej ziemi. I w końcu aż do II wojny światowej, kiedy nadszedł czas wielkiej ofiary.

Ideę przyświecającą twórcy albumu przybliża fragment jego listu z 1938 roku do Pawła Rymorza, rolnika z Kozakowic (urodzonego w połowie XIX w.), którego tekst znajduje się w części opisowej albumu: **„Mało was było kochany Ojcie, a umieliście sobie dać radę ze wszystkimi przeciwnościami. Płacono Wam przewiskami, wrzucano do więzienia, zapalano wam dachy nad głową, a wyście trwali, aż w końcu wybiła godzina zwycięstwa. Trwaliście w pracy drobnej i wielkiej, jak ją komu przydzielono, chodzili na posiedzenia, radzili, agitowali, walczyli, rozszerzali nasze pisma i książki, pisali i czytali, jeżeli kiedy ponieśliście klęskę, to nigdy bez wiary, że się i to znowu odrobi i zmieni i nadejdzie nareszcie ostateczne wyzwolenie... Czybyśmy teraz w Polsce mieli tak dobre imię, gdybyście wy, nasi ojcowie, w rodzinie polskiego narodu nie byli chcieli zostać ewangelikami i nie byli chcieli zostać Polakami w Kościele ewangelickim? ... Było was można poznać po waszej odwadze cywilnej i po waszej ofiarności. To były te stygmaty, którymi was naznaczył wielki Bóg niebieski i to była jedyna i największa nagroda, jaką wam mógł dać i dał – poczucie swej godności i swojego posłannictwa.”**

Na prezentowaną tu wystawę wybrano z albumu 120 fotografii, które zostały pogrupowane według ustalonego klucza przybliżającego i podkreślającego zawartą w niej treść. Tytuły poszczególnych części ekspozycji nie wymagają dopowiedzeń: Budziciele polskości, Przywódcy polskiego ludu, Duchowi przewodnicy, W służbie Niepodległej, Pro publico bono, Nauczyciele, W świecie nauki i kultury, W rodzinnym kręgu, Matki i siostry nasze ewangeliczki, Z dala od rodzinnego domu. Dostosowując się do charakteru albumu fotograficznego, wykorzystano oryginalne opisy zdjęć, wykonane ręką ks. Stonawskiego, a w uzupełniających ekspozycję biogramach zawarto cytaty zaczerpnięte z części opisowej albumu, oznaczone inicjałami JS (Jan Stonawski).

Wystawa przygotowana została z inicjatywy pani Barbary Michejdy-Pinno przez Książnicę Cieszyńską w oparciu o opracowany przez ks. Jana Stonawskiego album fotograficzny „Ojcowie nasi i bracia Polacy ewangelicy”, znajdujący się w Bibliotece i Archiwum im. B. R. Tschammera przy Parafii Ewangelicko-Augsburskiej w Cieszynie i udostępniony dzięki przychylności jej proboszcza, ks. Janusza Sikory.

Opracowanie: Krzysztof Kleczek

Projekt graficzny: Paulina Kosma

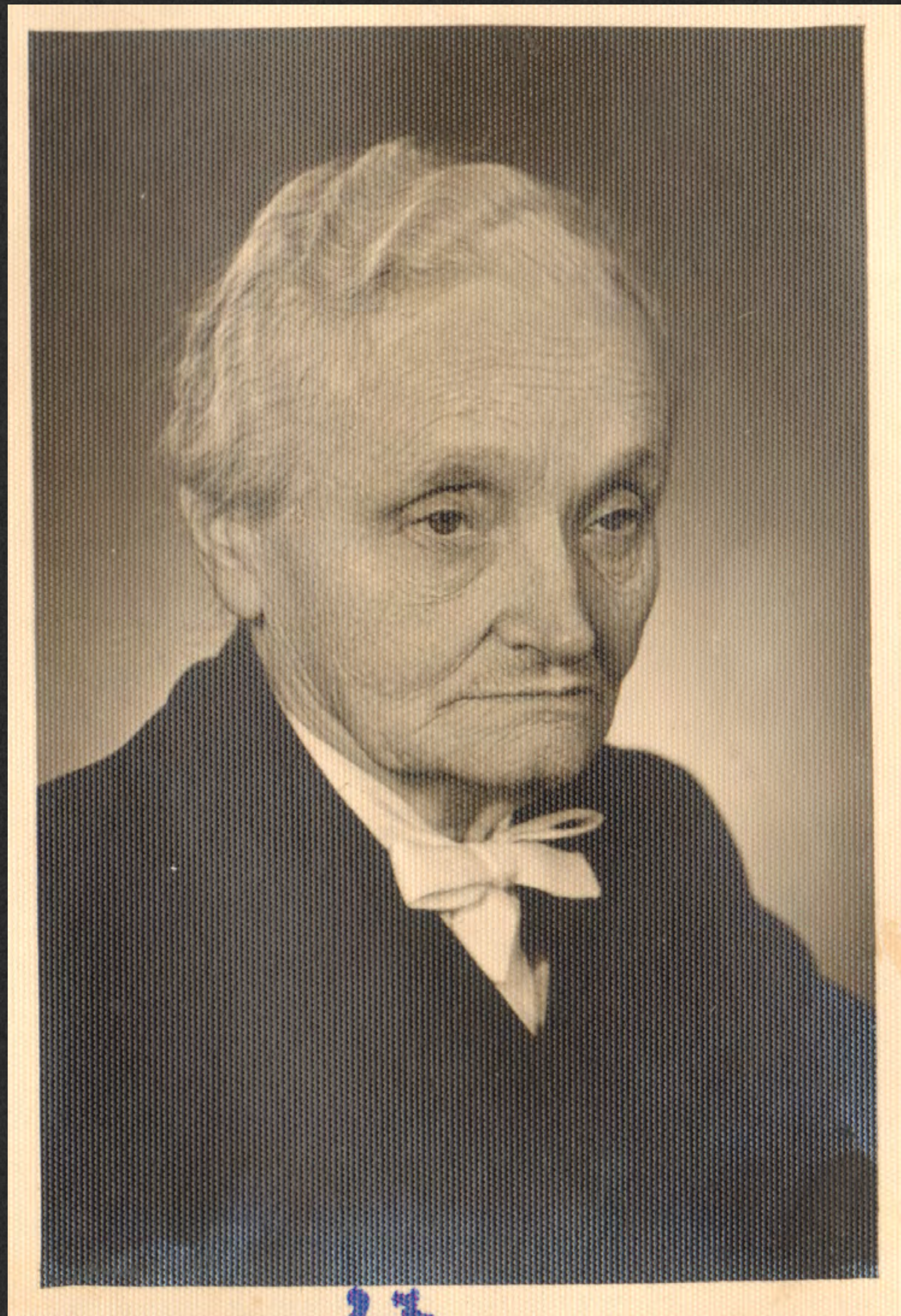
Reprodukcje cyfrowe albumu: Marcin Gabrys

Wydawca: Książnica Cieszyńska, <http://www.kc-cieszyn.pl/>

Ekspozycja sfinansowana ze środków Donacji im. Zbigniewa Michejdy

Cieszyn, 2017

Olga z Michejda
Stonawska, Cieszyń.

Prof. ks. Jan Stonawski
w Cieszyńcu, rektor (1910-
1911) Kościoła Ewangelickiego,
1870 -

Jan Stonawski (1870–1957)

Olga Stonawska (1874–1964)

Jan Stonawski przyszedł na świat w 1870 roku w rodzinie młynarza z Lesznej Dolnej, Jana i Marianny z domu Płoszek. Jego młodszy brat Józef zmarł w wieku 33 lat, zaś jedna z siostr wyszła za mąż za Jerzego Grycza z Ropicy, szanowanego rolnika i działacza polskich organizacji. Przyszły duchowny i nauczyciel wykształcenie średnie odebrał w gimnazjum ewangelickim w Cieszyńcu, gdzie był członkiem, a w klasie maturalnej prezesem polskiej organizacji „Jedność”. Po zakończeniu edukacji w Cieszyńcu studiował teologię ewangelicką w Wiedniu, Halle i Tybindzie. Ukończywszy studia – jak pisze ks. Oskar Michejda – blisko dwa lata musiał czekać na pierwsze stanowisko. W 1896 roku ks. Stonawski został wikariuszem w Skoczowie, gdzie pracował przez 8 lat. Kiedy opuszczał parafię w Skoczowie, przyjaciele podarowali mu szwajcarski zegarek, na który w przyszłości z podziwem i zazdrością zerkali jego uczniowie. W Cieszyńcu, dokąd przybył w lutym 1904 roku, został katechetą w gimnazjum polskim. Przed I wojną światową ks. Stonawski udzielał się w polskim ruchu skautowym, był działaczem Macierzy Szkolnej i pierwszym prezesem Towarzystwa Młodzieży Ewangelickiej w Cieszyńcu. W czasie swojej pracy w gimnazjum cieszyńskim oprócz religii uczył także matematyki i geografii. Katechetą był ponad 40 lat (z przerwą w czasie II wojny światowej), aż do 1950 roku, kiedy przeszedł na zasłużoną emeryturę.

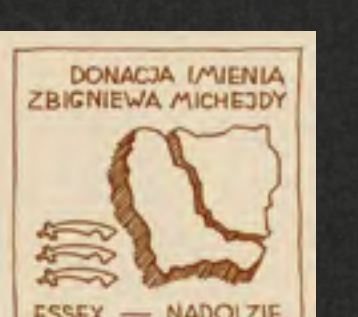
Księdza Stonawskiego jako nauczyciela wspomina jeden z wielu jego uczniów, Alfons Pilarz, emerytowany profesor Instytutu Filologii Romańskiej Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II: „Siedemdziesiąt lat temu w „mojej” klasie gimnazjalnej (w „Osuchu”) matematyki uczył... teolog, ks. Jan Stonawski. Jak sobie radził? Jakże działał matematyki przerabialiśmy? Nic nie pamiętam, wszystko pokrył pył dziesięcioleci. Nic w tym zresztą dziwnego, bo choć nie byłem uczniem szczególnie leniwym, dziwnie jakoś czułem się bezradny wobec świata matematyki. (Cóż, nie dała Bozia...) Ale wiem na pewno, że jednego uczył ks. Stonawski wspaniale, samą swoją obecnością, swoim jasnym,

bezgranicznie dobrym spojrzeniem, swoją życzliwością – uczył najważniejszego przedmiotu: c z ł o w i e c z e ń s t w a. Był to człowiek ogromnie dobry, a więc wielki. Był jednym z tych, którzy sprawiają, że nie wstydzimy się przynależności do rodzaju ludzkiego, był jednym z tych, do których pasuje zdanie Gorkiego: „człowiek to brzmi dumnie”. Był człowiekiem przez bardzo duże C, był też – jestem o tym głęboko przekonany – autentycznym chrześcijaninem, także przez bardzo duże C. Mówiłem kilka lat temu koleżankom ewangeliczkom z naszej klasy maturalnej, że gdyby w Kościele ewangelickim istniał kult świętych, należałoby co prędzej przeprowadzić proces kanonizacyjny ks. Stonawskiego. Bo byłeś świętym Księżu Janie, bo byłeś „dobry jak chleb”, a dobry to przecież święty. Chwała i dzięki Najwyższemu, że mogliśmy mieć wśród nas Ciebie, drogi Nauczycielu. Uśmiechnij się do nas „tam stela”!

Obok działalności pedagogicznej ks. Jan Stonawski przez ponad 20 lat zajmował się redakcją czasopisma „Poseł Ewangelicki”, wspierany przez małżonkę Olę, będącą nie tylko administratorką czasopisma, ale również jego współredaktorką. Oboje oddani pracy społecznej i sprawie polskiej stanowili niezwykle dobrane małżeństwo. W 1914 roku w ich domu znajdował się Komisarjat Legionów Polskich. Olga Stonawska była córką ks. Franciszka Michejdy z Nawsia, jednego z najwybitniejszych działaczy ruchu polskiego na Śląsku Cieszyńskim i jako jego prawa ręka zajmowała się wcześniej administracją „Przyjaciela Ludu”, „Przeglądu Politycznego”, „Rolnika Śląskiego”, „Słowa Żywota”. W Cieszyńcu kontynuowała podobną pracę. W 1928 roku pisała do swojej siostrzenicy: „Ty zrozumiesz, że pisanie może czasem człowiekowi obrzydnąć. I tak było ze mną, bo tyle miałam urzędowych spraw do pisania, że mi się potem nie chciało pióra wziąć do ręki”. Przez 24 lata prowadziła polską szkółkę niedzielną (nabożeństwa dla dzieci). Do wybuchu II wojny światowej była przewodniczącą Ewangelickiego Stowarzyszenia Niewiast. Opiekowała się żeńskim alumnatem w Cieszyńcu.

Żonę ks. Stonawskiego tak wspomina Barbara Michejda-Pinno: „Olga Stonawska była znaną w Cieszyńcu osobowością, głównie ze względu na niezwykłą atmosferę domu, jaki tam stworzyła. Dom pastorstwa Stonawskich przy ulicy Miarki 10 należał do nobliwych i wzorowych polskich domów cieszyńskich, w którym nieznana była beczynność, gdzie dzień był wypełniony pracą, czas się liczył, gdzie panował niezwykle ład, a książki znajdowały poczesne miejsce. Był to też dom, do którego wiele osób przychodziło po radę i który zawsze otwarty był dla gości. [...] Olga Stonawska była niezwykle pracowita, zorganizowana, bardzo punktualna i wymagająca nie tylko wobec innych, ale także wobec siebie. Przy swoich niezłomnych zasadach moralnych i pozornej surowości wobec młodzieży, była w głębi duszy bardzo serdeczna i życzliwa”.

Pod koniec życia ks. Jana Stonawskiego, w 60-lecie jego ordynacji, ks. Oskar Michejda napisał, podsumowując jego dotychczasowe zasługi: „Pobyt ks. Jana Stonawskiego w Cieszyńcu przyczynił się do ożywienia i wzrostu wielu gałęzi życia. Ożywiło swą pracę „Towarzystwo Ewangelickie”, powstało „Stowarzyszenie niewiast ewangelickich”, którego wykładowcą i propagatorem był również ks. Stonawski, „Ewangelicki Alumnat im. ks. Franciszka Michejdy”, którego gospodarzem wraz z swą żoną był nasz jubilat, a obok tego zawsze za swą główną pracę uważał gimnazjum”. Ks. Jan Stonawski zmarł rok później, w grudniu 1957 roku. Pozostawił po sobie m.in. pamiętnik „Dzwony z Wyższej Bramy”, zaś własny księgozbiór przekazał Bibliotece im. Tschammera w Cieszyńcu. W jednym ze swoich kazań mówił: „Człowiek jest tyle wart, ile go trzeba na świecie i tym większą też ma wartość, im większe znaczenie ma ten, który go potrzebuje”.

• Budziciele polskości •

Andrzej Cinciała (1825–1898)

Ur. w Kozakowicach. Notariusz. Jeden z przywódców odrodzenia narodowego na Śląsku Cieszyńskim. „*Rejent w Cieszynie, nasz budziciel, pierwszy redaktor Gwiazdki Cieszyńskiej*” [JS]. Redaktor „Tygodnika Cieszyńskiego” (1848) – pierwszego polskiego czasopisma na Śląsku Cieszyńskim. Współzałożyciel Czytelni Ludowej (1861) i Towarzystwa Rolniczego (1868). Przewodniczący Politycznego Towarzystwa Ludowego w Cieszynie (1884). Autor publikacji prawniczych i etnograficznych, m.in. „Pieśń ludu śląskiego”.

notariusz, Cieszyn, zg. Kozakowice.
1825-1898.

Jerzy Bogusław Heczko (1825–1907)

Ur. w Łyżbicach. Ksiądz ewangelicki. Proboszcz w Ligotce Kameralnej (1859–1907). Redaktor i wydawca czasopisma „Ewangelik”. Prezes Towarzystwa Ewangelickiego Oświaty Ludowej (1881–1890). Wydał kancjonał w języku polskim dla parafii ewangelickich Śląska Cieszyńskiego – „Kancjonał czyli śpiewnik dla chrześcijan ewangelickich” (1865). Śpiewnik składał się z 722 pieśni, doczekał się 23 wydań. Przyczynił się do utrwalenia polskości i polskiej kultury na Śląsku Cieszyńskim.

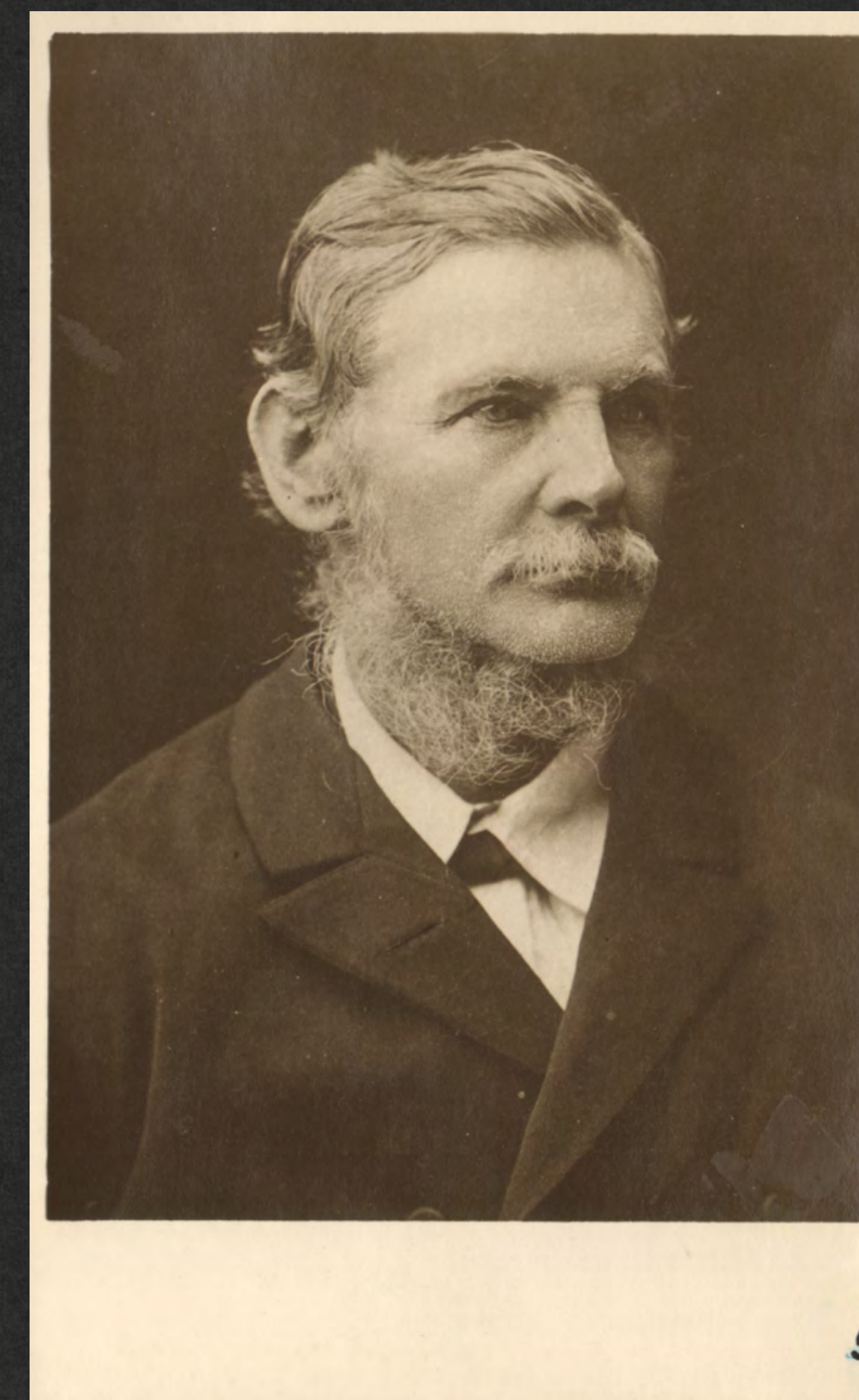
Ks. Jerzy Heczko z Łyżbic
pastor w Ligotce
1825-1907.

Paweł Stalmach (1824–1891)

Ur. w Bażanowicach. Redaktor, publicysta. „*Redaktor Gwiazdki w Cieszynie [1851-1887], założyciel Macierzy Szkolnej [1885]*” [JS]. Uczestnik Zjazdu Słowiańskiego w Pradze (1848). Współzałożyciel Towarzystwa Uczących się Języka Polskiego (1842), Czytelni Polskiej (1848), Towarzystwa Wydoskonalenia się w Języku Polskim, Czytelni Ludowej (1861). Był jednym z przywódców polskiego ruchu narodowego na Śląsku Cieszyńskim. Autor pamiętnika, wierszy i pism polemicznych.

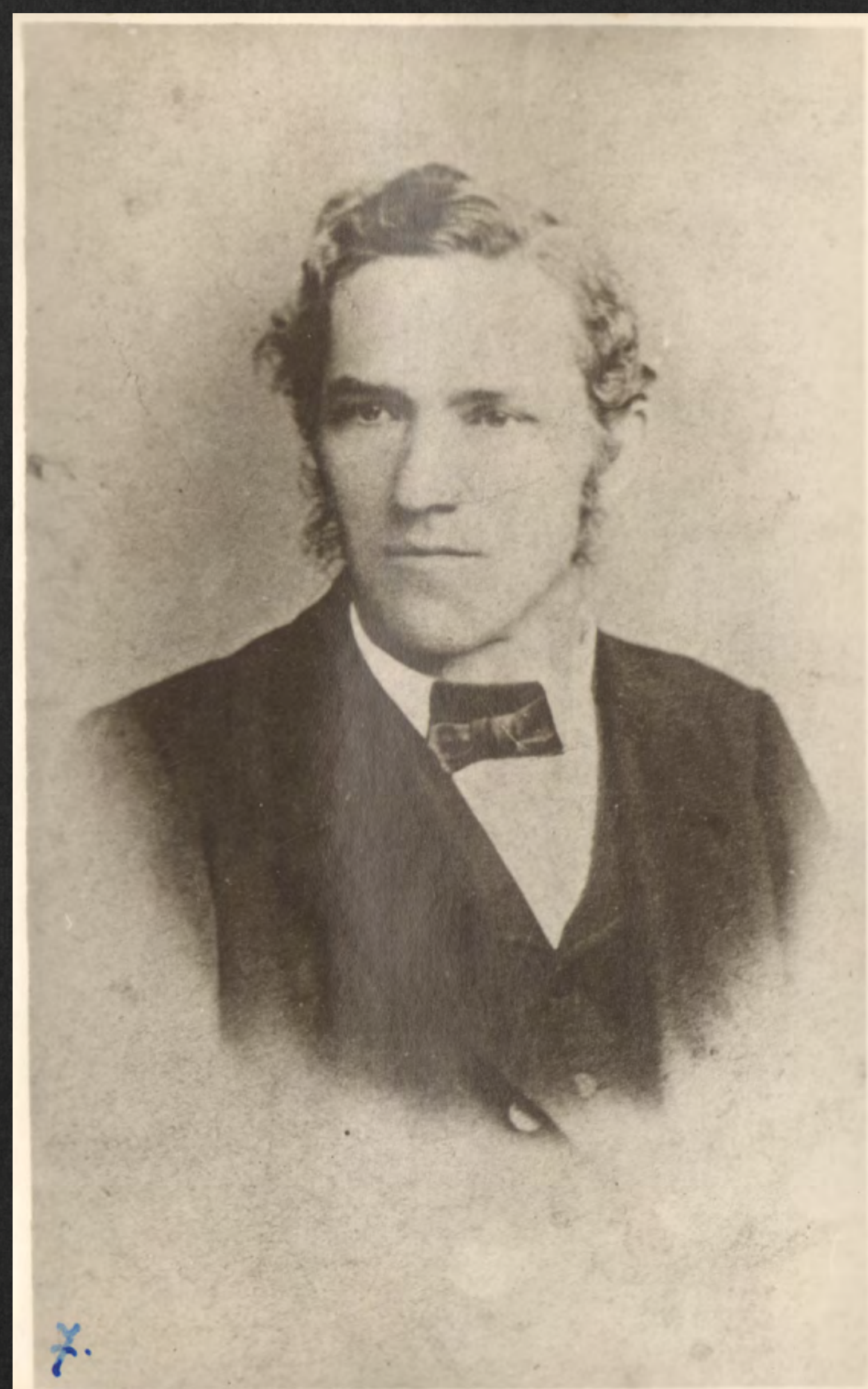
z Bażanowic, redaktor,
Cieszyn.
1824-1891.

Andrzej Kotula (1822–1891)

Ur. w Grodziszczu. Prawnik, notariusz we Fryszacie i w Cieszynie (1867–1891). „*Uczony botanik, wielki zbiór roślin*” [JS]. Uczestnik Zjazdu Słowiańskiego w Pradze (1848), gdzie przedstawił memoriał „Dlaczego Śląsk, o ile jest słowiański, łączyć się chce do Polski”. Współzałożyciel Czytelni Polskiej (1861). Wiceprezes Macierzy Szkolnej Księstwa Cieszyńskiego. Autor pamiętnika poetyckiego „Szkoła polszczyzny lub Dziennik poświęcony ćwiczeniu się w języku macierzyńskim”.

Andrzej Kotula, rejent
w Cieszynie, z Grodziszca.
1822-1891.

Jan Śliwka (1823–1874)

Ur. w Ustroniu. Nauczyciel w Końskiej (od 1845) i Cieszynie (od 1851). Kierownik szkoły ewangelickiej w Cieszynie. Członek cieszyńskiej powiatowej rady szkolnej. Współtwórca i przewodniczący Towarzystwa Nauczycieli Ludowych. Autor kilkunastu podręczników w języku polskim dla szkół ewangelickich. Publikował artykuły o treści pedagogicznej w „Zwiastunie Ewangelicznym” i „Gwiazdce Cieszyńskiej”.

Jan Śliwka z Ustronia,
nauczyciel w Cieszynie.
1823-1874.

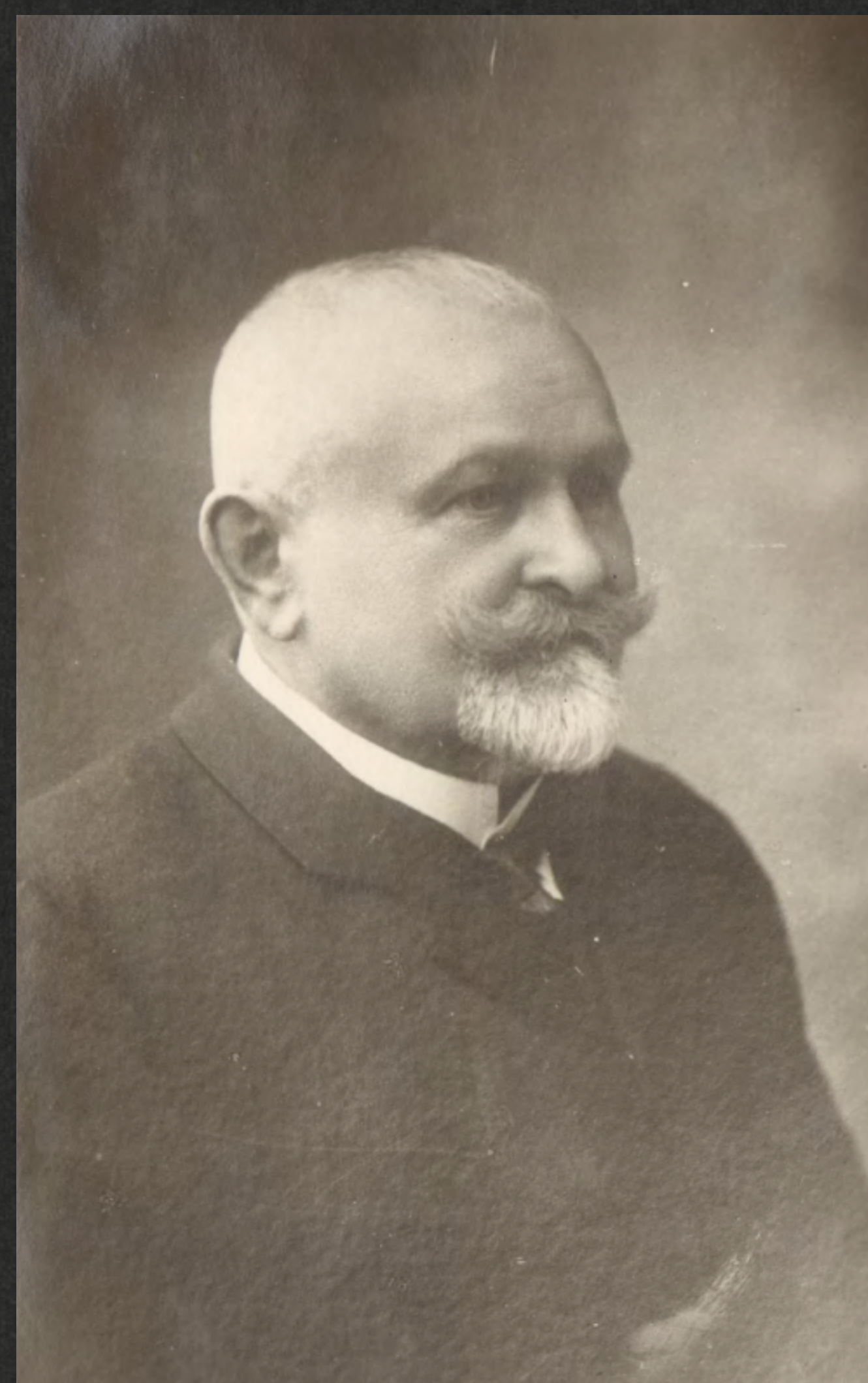
• Przywódcy polskiego ludu •

Franciszek Michejda (1848-1921)

Ur. w Olbrachcicach. Ksiądz ewangelicki. Proboszcz w Nawsiu (1874-1921), zwierzchnik Kościoła Ewangelicko-Augsburskiego na Śląsku Cieszyńskim. „Nasz wódz i ojciec duchowy, nadzwyczajny kaznodzieja i mówca, założyciel i prezes Ewang. Towarzystwa Oświaty Ludowej w Cieszynie; wydawca *Postyli* i *Rozmyślań* ks. Otto i *Modlitewnika* Trzanowskiego; *Przyjaciel Ludu*, *Rolnik Śląski*, *Przegląd Polityczny* – to jego dzieło ... Nie było żadnej sprawy bez niego” [JS]. Prezes Towarzystwa Domu Narodowego oraz działacz innych polskich organizacji. Autor szeregu publikacji, w których przedstawił swoje credo religijne i narodowe, m.in. „Ewangelicy a sprawa narodowa na Śląsku”, „Polacy ewangelicy”. W czasie kampanii plebiscytowej na Górnym Śląsku wydał broszurę „Jakie są powody religijne, dla których Górnolązak ewangelicki głosować musi za Polską”.

Ks. Franciszek Michejda.
1848-1921

Jan Michejda (1853-1927)

Ur. w Olbrachcicach. Prawnik, adwokat w Cieszynie. Poseł do śląskiego Sejmu Krajowego w Opawie i Rady Państwa w Wiedniu. Członek prezydium Rady Narodowej Księstwa Cieszyńskiego. Naczelnik Tymczasowego Rządu Krajowego Księstwa Cieszyńskiego (1919-1921). Pierwszy polski burmistrz Cieszyna (1922-1927). Założyciel cieszyńskiego gniazda Towarzystwa Gimnastycznego „Sokół” oraz Związku Kas Spółdzielczych systemu Raiffeisena. „*Mąż stanu z głową na karku, na miarę europejską, jeden z najlepszych mówców w parlamencie wiedeńskim [...] obdarzony potężnym głosem [...] Często podczas takich przemówień dobrym żartem rozbroił różnych przeszkadzających mu przeciwników*” [JS].

Jan Michejda, adwokat
w Cieszynie (z Olbrachcic)
1853-1927

Andrzej Macura (1851-1933)

Ur. w Dziegielowie. Współzałożyciel i prezes Towarzystwa Domu Narodowego. Prezes Czytelni Ludowej. Sekretarz parafii ewangelickiej w Cieszynie. „*Nieugięty i do śmierci niezłamany wyznawca naszych zasad religijnych i narodowych, prawdziwy Polak-ewangelik*” [JS].

Andrzej Macura, sekretarz, Cieszyn.

Jerzy Cienciała (1835-1913)

Ur. w Mistrzowicach. Rolnik, wójt Mistrzowic (1861-1873), zwany „polskim królem”. Współzałożyciel i prezes Towarzystwa Rolniczego dla Księstwa Cieszyńskiego (1870-1912). Poseł do śląskiego Sejmu Krajowego w Opawie i Rady Państwa w Wiedniu (1873-1879). Jako pierwszy Polak, wraz z ks. Ignacym Świeżym, był posłem do Sejmu Krajowego w Opawie oraz jako pierwszy Polak ze Śląska należał do Koła Polskiego w wiedeńskiej Radzie Państwa.

Posł do parlamentu
wiedeńskiego,
(1875-1913), poseł na Sejm
Krajowy, założyciel Domu Rol.
niwego i jego pierwszy pre.
200 (przez 44 lata).

Andrzej Teper (1855-1935)

Ur. w Żukowie Dolnym. Rolnik, wójt Żukowa Dolnego. Założyciel Związku Spółdzielni Polskich. Sekretarz Towarzystwa Rolniczego. Członek dyrekcji Towarzystwa Oszczędności i Zaliczek. „*Gdzie świętej naszej sprawie groziło niebezpieczeństwo zalewu, tam razem z innymi budowałeś tamy; gdy nam zwycięstwo podało dłoń, to razem z nimi podnosiłeś coraz wyżej nasz czysty sztandar narodowy*” [JS].

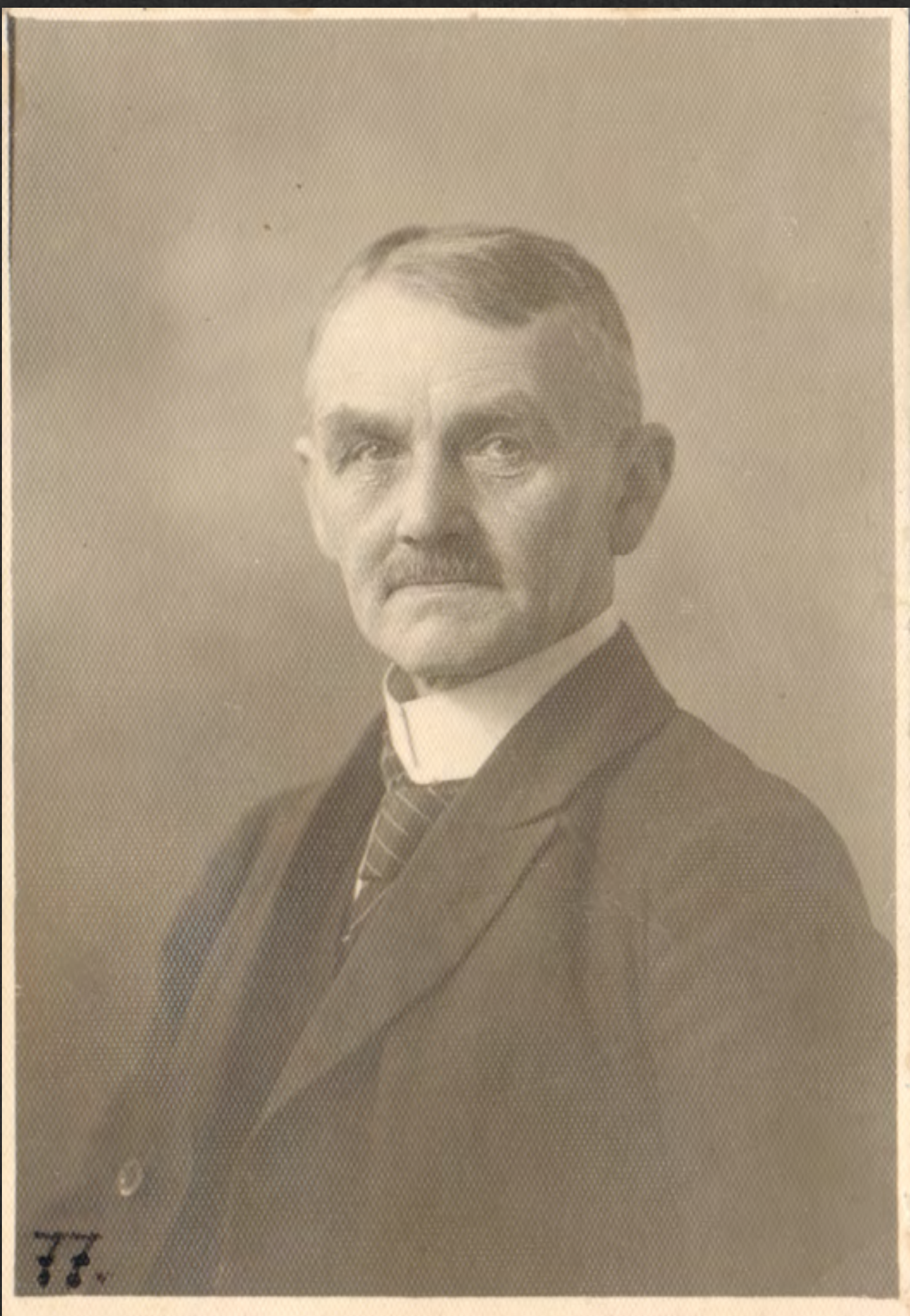
Andrzej Teper, rolnik
z Ż. Żukowie (1855-1935).

Jerzy Grycz (1855-1910)

Ur. w Łyżbicach. Rolnik, właściciel młyna w Łyżbicach, kupiec. Członek rady nadzorczej Towarzystwa Oszczędności i Zaliczek. Kurator parafii ewangelickiej w Bystrzycy. W Polskim Słowniku Biograficznym Ludwik Brożek pisze: „[...] pomimo że wójtem nie był, wywierał, ogólnie szanowany ze względu na zalety umysłu i charakteru, wpływ niemal decydujący. Mówcą był dobrym, logicznym i rzeczowym. Należał w swoim czasie do najwybitniejszych rolników na Śląsku Cieszyńskim”.

Jerzy Grycz,
młynarz
Łyżbice.

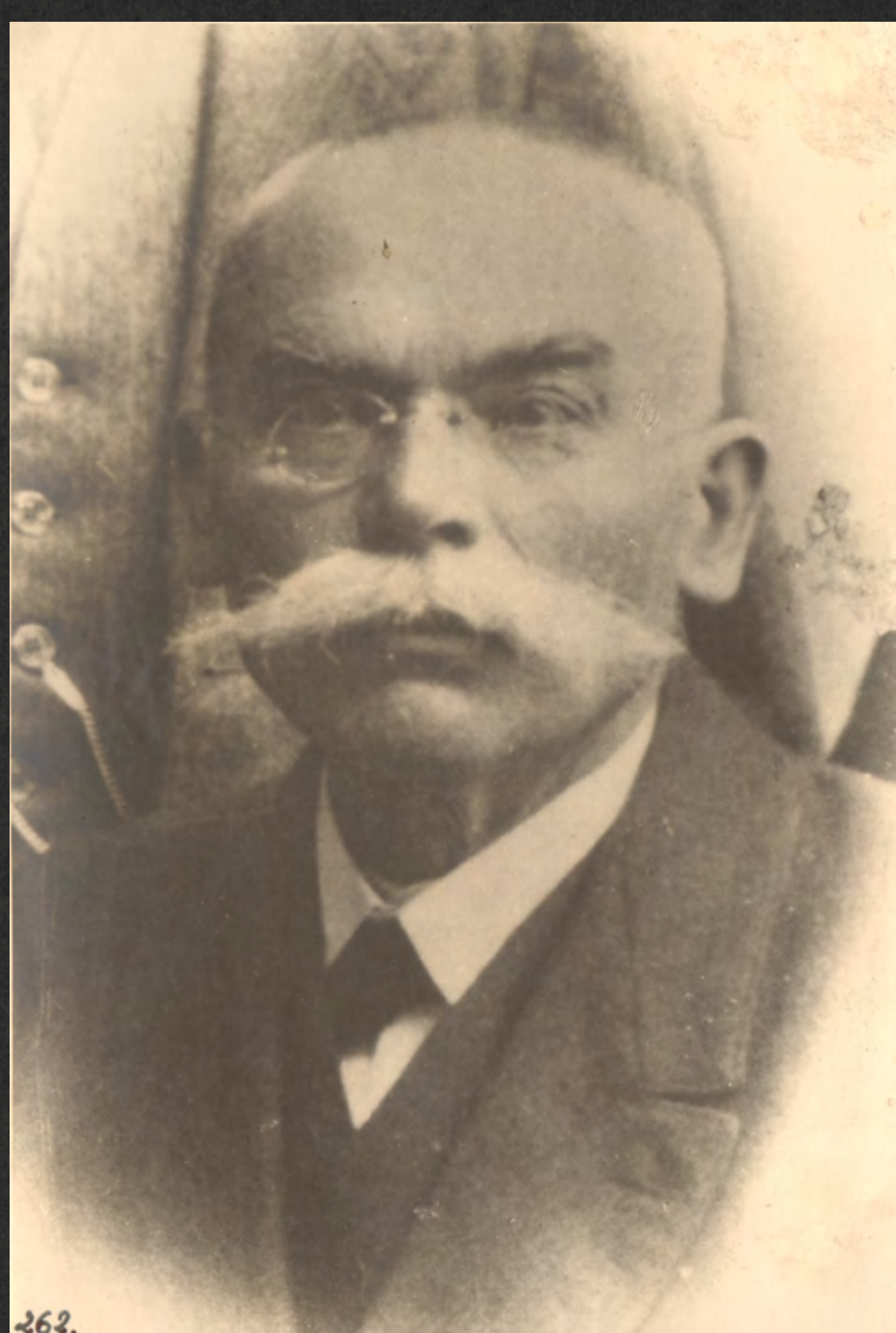

Józef Goszyk (1865-1955)

Ur. w Pruchnej. Nauczyciel i kierownik szkół w Wiśle (od 1885). Organista i kurator zboru wiślańskiego. Współzałożyciel Koła Rolniczego (1893), Kas Raiffeisena, Ochotniczej Straży Pożarnej, Towarzystwa Miłośników Wisły (1905), koła Macierzy Szkolnej (1909). Współpracował z Bogumiłem Hoffem. W swoim domu gościł m.in. Bolesława Prusa i Władysława Reymonta. W 1919 r. w imieniu Rady Narodowej Księstwa Cieszyńskiego przyjmował w Wiśle Komisję Koalicyjną, a jej przedstawicieli przekonywał o polskości Wisły.

Józef Goszyk
nauczyciel
Wiśla

• Przywódcy polskiego ludu •

Andrzej Cienciąła (1861–1927)

Ur. w Karpętnej. Nauczyciel i kierownik szkoły w Wiśle-Głębcach (1883–1921). Radny wiślańskiego wydziału gminnego. Członek rady prezbiterialnej. Działacz Stowarzyszenia Miłośników Wisły, Macierzy Szkolnej, Kasy Raiffeisena, Straży Pożarnej, Kółka Rolniczego. Prowadził własne gospodarstwo rolne, używając chłopom nowoczesnego sprzętu rolniczego. Interesował się agronomią, pomologią, pszczelarstwem, propagował wiedzę na temat nowoczesnych metod uprawy roli.

*Andrzej Cienciąła
kier. szkoły, Wiśla - Głębcy
1861-1927.*

Jan Jaś (1875–1955)

Ur. w Lesznej Dolnej. Rolnik, właściciel pieca wapiennego. Wójt Lesznej Dolnej (w czasie jego kadencji zbudowano drogę gminną oraz szkołę ludową). Założyciel Straży Pożarnej, Kasy Raiffeisena i Macierzy Szkolnej w Lesznej Dolnej. Prezes Kółka Rolniczego w Lesznej. Przewodniczący Związku Wójtów powiatu cieszyńskiego. Członek Plenum Rady Narodowej Księstwa Cieszyńskiego. Jego nazwisko figuruje pod odezwą proklamującą przynależność Księstwa Cieszyńskiego do Polski. Prezes rady nadzorczej Towarzystwa Oszczędności i Zaliczek (1926–1939).

Jan Jaś, wójt w D. Lesznej (ur. 1875) + 1955.

Paweł Kajzar (1854–1931)

Ur. w Kojkowicach. Rolnik, właściciel wapiennika. Długoletni wójt Kojkowic (do 1909). Inicjator budowy szkoły (ofiarował dzwon na wieżę szkolną) oraz budowy drogi z Puńcowa do Lesznej Dolnej i Lesznej Górnej. Założyciel Kółka Rolniczego i Kasy Raiffeisena. Współorganizator wystawy rolniczo-przemysłowej z okazji 25-lecia Towarzystwa Rolniczego w 1893 r. Prezbiter parafii ewangelickiej w Cieszynie.

*Paweł Kajzar, rolnik
Kojkowice
1854-1931*

Jan Buzek (1874–1940)

Ur. w Końskiej. Lekarz. W czasie studiów prezes Stowarzyszenia Akademików Polskich na Śląsku „Znicz”. Lekarz gminny i górniczy w Dąbrowie (od 1902). Wykładowca w Polskiej Szkole Górniczej w Dąbrowie i w Szkole Gospodyń Wiejskich w Końskiej. Prezes Związku Harcerstwa Polskiego w Czechosłowacji. Prezes Stronnictwa Ludowego w Czechosłowacji. Poseł do Zgromadzenia Narodowego w Pradze (1929–1935). Członek Macierzy Szkolnej. Zginął w niemieckim obozie koncentracyjnym w Dachau.

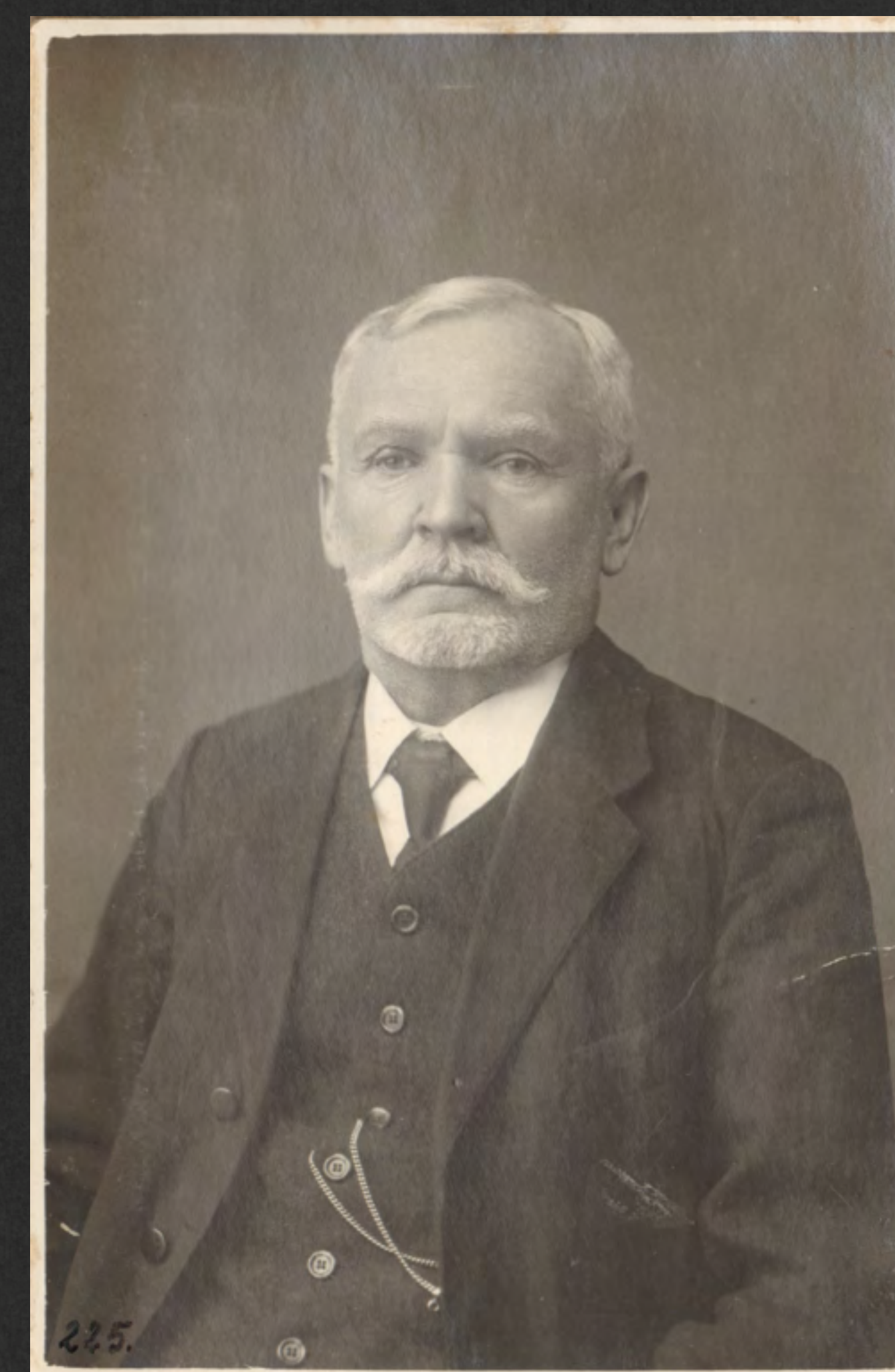
*Dr Jan Buzek (z żoną), lekarz
Dąbrowa.*

Andrzej Wałach (1859–1930)

Ur. w Łyżbicach. Pracownik huty trzynieckiej, rolnik w Bystrzycy. Propagator czytelnictwa, bibliofil, założyciel biblioteki w Bystrzycy. Inicjator budowy Polskiej Szkoły Wydziałowej w Bystrzycy. Założyciel i współzałożyciel Kółka Rolniczego, Kasy Raiffeisena, Koła Macierzy Szkolnej. Współzałożyciel i przewodniczący pierwszej na Śląsku Cieszyńskim Spółdzielni Mleczarskiej. Propagator nowoczesnego rolnictwa. W grudniu 1914 r. gościł w swoim domu Józefa Piłsudskiego.

*Andrzej Wałach
rolnik w Bystrzycy.
1859-1930.*

Paweł Oszelda (1823–1864)

Ur. w Nieborach. Lekarz. Po studiach medycznych w Wiedniu (1842–1848) rozpoczął praktykę lekarską na Śląsku Cieszyńskim. Organizował wiece chłopskie i formował gwardie narodowe, m.in. w Ligotce Kameralnej i Nieborach. „Znany z buntu chłopskiego w Końskiej w 1848, na którego czele on właśnie stał” [JS]. W 1850 r. został osadzony w twierdzy Spielberg koło Brna.

*Dr Paweł Oszelda, lekarz z Nieb.
Brno. 1823-1864*

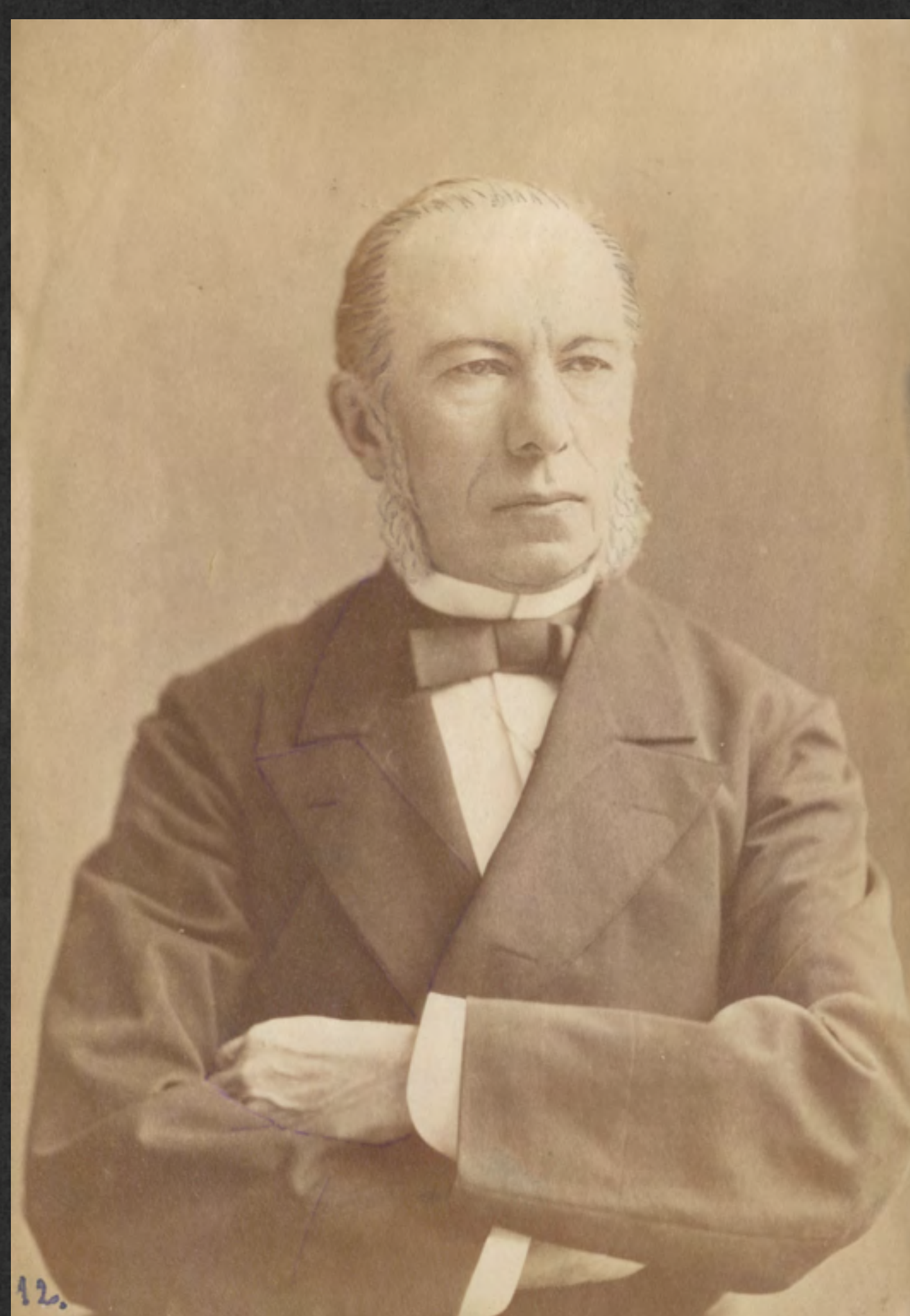
Paweł Stonawski (1870–1929)

Ur. w Lesznej Dolnej. Rolnik w Błogocicach. Prezes Towarzystwa Rolniczego (1915–1929). Członek Rady Nadzorczej Banku Ewangelickiego w Cieszynie. Prezbiter parafii ewangelickiej w Cieszynie.

*Paweł Stonawski, rolnik
w Błogocicach (z D. Lesznej)
braci z 1929 prezes Tow. Roln.
tego (1915-1929).
1870-1929*

• Duchowi przewodnicy •

Leopold Otto (1819–1882)

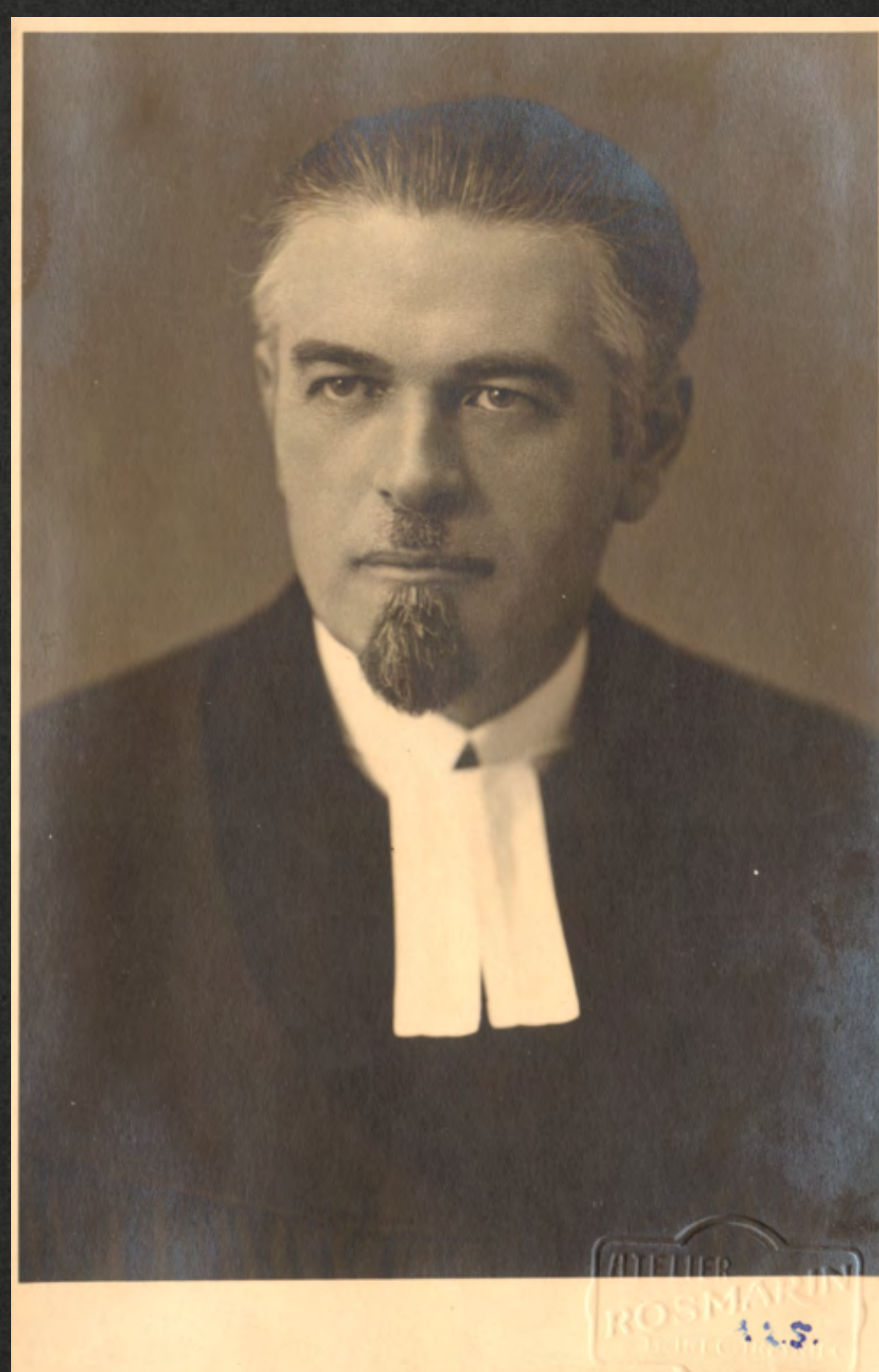
Ur. w Warszawie. Ksiądz ewangelicki, pisarz, publicysta. „**Ojciec polskiego ewang. Kościoła w XIX w.**” [JS]. Wikariusz w Kaliszu, proboszcz w Piotrkowie Trybunalskim i Warszawie. Aresztowany za działalność patriotyczną. Po upadku powstania styczniowego przybył do Cieszyńska, gdzie został proboszczem parafii ewangelickiej. Redaktor i wydawca „Zwiastuna Ewangelicznego”. Współzałożyciel m.in. Towarzystwa Rolniczego i Towarzystwa Oszczędności i Zaliczek. Przyczynił się do rozbudzenia polskości wśród ewangelików cieszyńskich. Pozostawił dorobek pisarski z zakresu kaznodziejstwa, historii, literatury, filozofii, etnografii. W 1875 r. powrócił do Warszawy.

*Ks. Leopold Otto.
1819 - 1882*

Karol Michejda (1855–1924)

Ur. w Olbrachcicach. Ksiądz ewangelicki, publicysta. Proboszcz w Bystrzycy (1879–1924). Propagator nowoczesnej gospodarki rolnej. Założyciel Spółdzielni Mleczarskiej i Kasy Pożyczkowej w Bystrzycy. Wspólnie z bratem Franciszkiem redagował czasopisma „Przyjaciel Ludu” i „Rolnik Śląski”. W czasie sporu polsko-czeskiego o granice Śląska Cieszyńskiego w 1919 r., aresztowany. Autor publikacji „Kronika ewangelickiego zboru augsburskiego wyznania w Bystrzycy”.

*Ks. Karol Michejda,
Bystrzyca. 1855-1924.*

Oskar Michejda (1885–1966)

Ur. w Bystrzycy. Ksiądz ewangelicki. Proboszcz w Bystrzycy (1912–1919) i Trzynie (1919–1939). Superintendent Kościoła Ewangelicko-Augsburskiego na Zaolziu w Czechosłowacji (od 1927). Po 1945 r. senior Diecezji Cieszyńskiej Kościoła Ewangelicko-Augsburskiego. Założyciel i prezes Towarzystwa Ewangelickiego Oświaty Ludowej w Czechosłowacji. Redaktor czasopisma „Ewangelik” (1925–1938). W czasie II wojny światowej więziony w niemieckich obozach koncentracyjnych Dachau i Mauthausen-Gusen. Po zakończeniu wojny osiadł w Cieszynie. Organizator obchodów 250-lecia Kościoła Jezusowego w Cieszynie (1959). Doprowadził do gruntownego remontu tego kościoła.

*Ks. Oskar Michejda
Cieszynek.*

Paweł Nikodem (1878–1954)

Ur. w Gródku. Ksiądz ewangelicki. Proboszcz w Ustroniu (1909–1939, 1945–1954). Senior Diecezji Cieszyńskiej Kościoła Ewangelicko-Augsburskiego. Inicjator budowy Domu Młodzieży „Prażakówka” w Ustroniu. Zarządca Ewangelickiego Domu Sierot w Ustroniu. Redaktor „Posła Ewangelickiego” i „Kalendarza Ewangelickiego” (1919–1939). Współautor „Memorandum pastorów śląskich do ewangelickiej rady kościelnej w Wiedniu” – protestu przeciwko germanizacji ludności polskiej wyznania ewangelickiego na Śląsku Cieszyńskim. W czasie II wojny światowej więziony w niemieckich obozach koncentracyjnych Dachau i Mauthausen-Gusen. Po zakończeniu wojny inicjował odbudowę zniszczonych kościołów ewangelickich na Śląsku Cieszyńskim.

*Ks. Paweł Nikodem (zgodnie),
senior, Ustronie. *1878.
†1954*

Jerzy Kubaczka (1867–1922)

Ur. w Tyrze. Ksiądz ewangelicki. Proboszcz w Błędowicach Dolnych (1897–1908) i Cieszynie (1908–1922). Inicjator polskich nabożeństw dla dzieci – szkółki niedzielnej. Po odzyskaniu niepodległości w 1918 r. jeden z sygnatariuszy aktu przyłączenia parafii ewangelickich Śląska Cieszyńskiego do konsystorza Kościoła Ewangelicko-Augsburskiego w Warszawie.

Ks. Jerzy Kubaczka z Cieszynie. (1867–1922)

Jan Pindór (1852–1924)

Ur. w Lesznej Górnej. Ksiądz ewangelicki, pisarz, tłumacz. „**Autor wielkiej liczby dzieł**” [JS]. Proboszcz w Cieszynie (1877–1915). Katecheta w Gimnazjum Polskim w Cieszynie. Członek Towarzystwa Ewangelickiego Oświaty Ludowej. W końcu XIX w. odbył podróż do Anglii z serią wykładów o ewangelikach na Śląsku Cieszyńskim (w tym celu nauczył się samodzielnie języka angielskiego). Autor przekładów dzieł dotyczących historii reformacji i kazań angielskich protestantów oraz dzieła Tomasza à Kempis „O naśladowaniu Chrystusa”. Publikował w czasopiśmie: „Przyjaciel Ludu” i „Poseł Ewangelicki”.

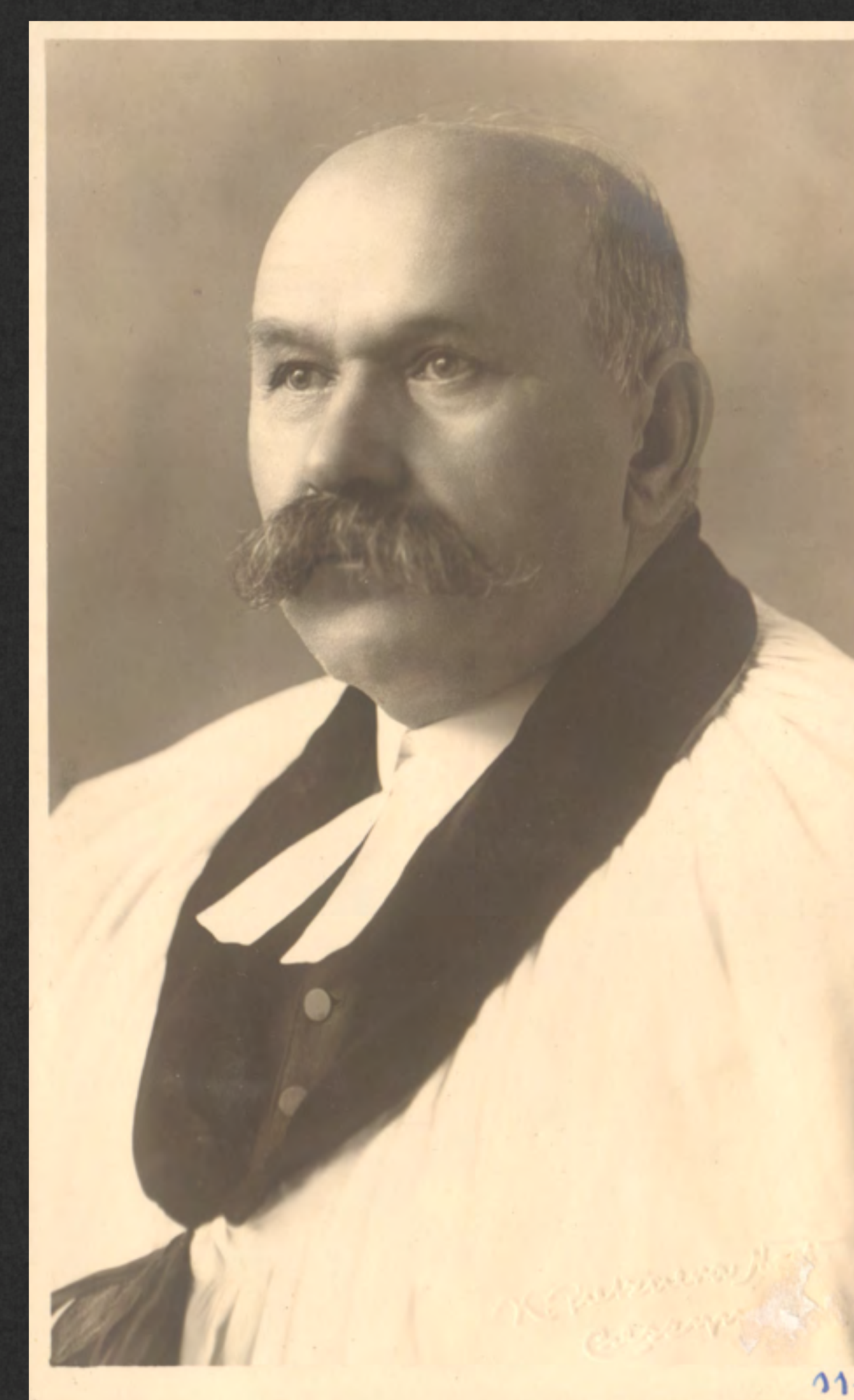
*Ks. Dr. Jan Pindór
z Cieszynie (z górnej Lesznej).
1852 - 1924*

Karol Kulisz (1873–1940)

Ur. w Dziegiełowie. Ksiądz ewangelicki. Senior Diecezji Cieszyńskiej Kościoła Ewangelicko-Augsburskiego. Wikariusz w Ligotce Kameralnej (1899–1918), proboszcz w Cieszynie (1918–1920). Założyciel Domu Opieki „Betezda” w Ligotce Kameralnej (1913) oraz Zakładu Opiekuńczego „Eben-Ezer” w Dziegiełowie (1920). Inicjator powstania Diakonu „Eben-Ezer” w Dziegiełowie (1923). Wydawca i redaktor pism religijnych „Dla Wszystkich”, „Słowo Żywota”, „Głosy Kościelne”. Po zakończeniu I wojny światowej dwukrotnie wyjeżdżał do Paryża na konferencję pokojową, gdzie występował za przyłączeniem Śląska Cieszyńskiego do Polski. Zginął w niemieckim obozie koncentracyjnym w Buchenwaldzie.

Ks. senior Karol Kulisz z Cieszynie.

• Duchowi przewodnicy •

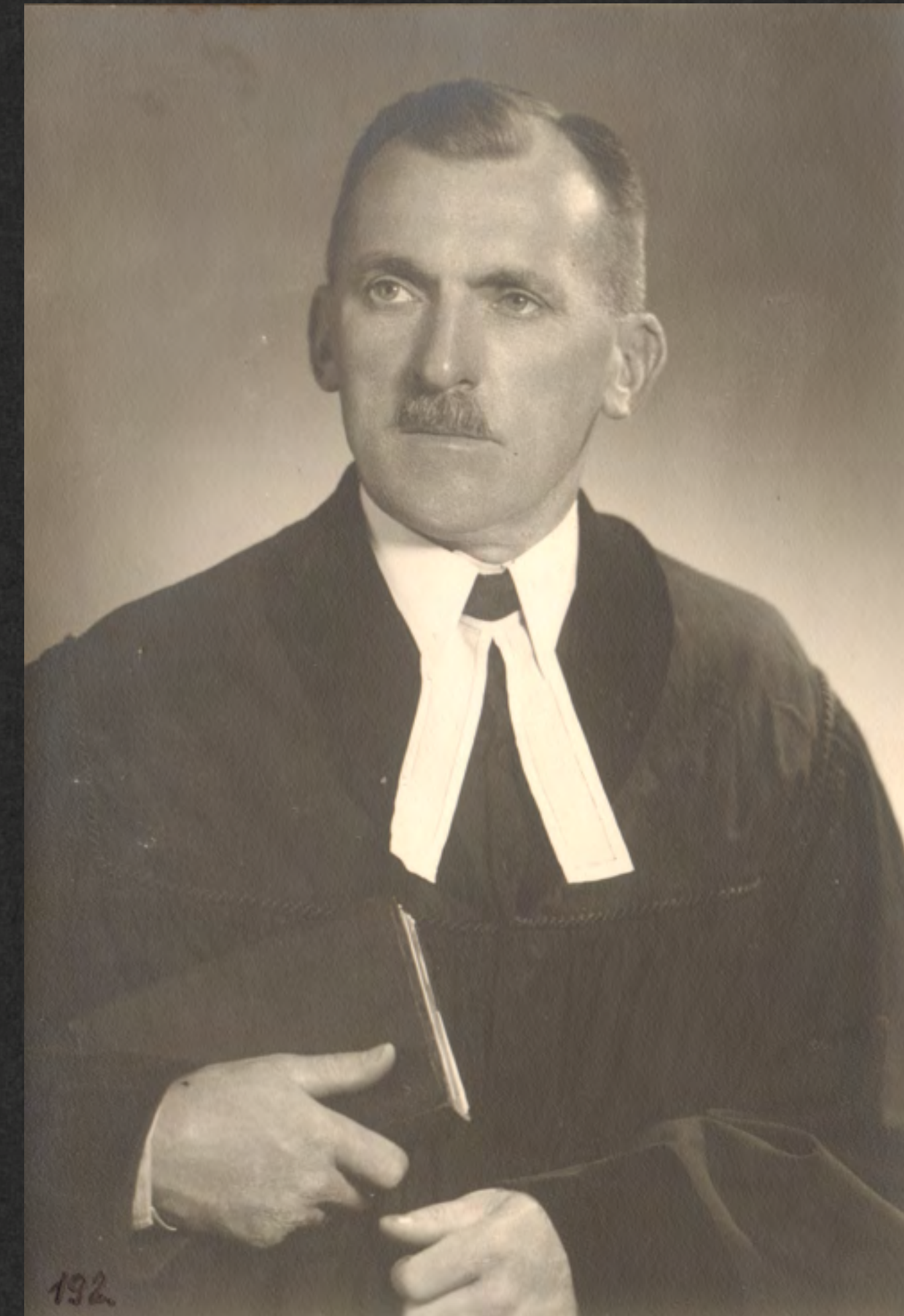
Ojcowie nasi i bracia Polacy ewangelicy
Z albumu fotograficznego ks. Jana Stonawskiego

Andrzej Buzek (1885-1971)

Ur. w Końskiej. Ksiądz ewangelicki. Proboszcz we Frydku (1908-1919). Członek synodu Kościoła Ewangelicko-Augsburskiego w Warszawie. Prefekt szkoły realnej i żeńskiego seminarium nauczycielskiego w Cieszynie (1919-1952). Autor zbiorów kazań, pieśni kościelnych, artykułów historycznych, pamiętnika „Z ziemi piastowskiej” oraz „Zarysu dziejów kościoła chrześcijańskiego”. Publikował również na łamach „Posła Ewangelickiego”, „Zarania Śląskiego” i „Zwiastuna”. W czasie II wojny światowej więźni niemieckich obozów koncentracyjnych w Dachau i Mauthausen-Gusen.

Ks. Andrzej Buzek (z Końskiej)
w Cieszynie

Jan Unicki (1894-1991)

Ur. w Krakowie. Ksiądz ewangelicki, publicysta. Wikariusz we Frydku, Skoczowie, Ligotce Kameralnej, Proboszcz w Ligotce Kameralnej (1921-1940, 1948-1961). Po II wojnie światowej służył przez krótki czas w zborach w Goleiszowie i Błędowicach Dolnych. Administrator Domu Opieki „Betezda” w Ligotce Kameralnej. Działacz organizacji ewangelickich. Autor prac dotyczących historii Kościoła ewangelickiego na Zaolziu, współpracownik licznych pism i kalendarzy.

Ks. Jan Unicki (Cieszynek)
od roku 1919 w Ligotce Kameralnej

Andrzej Wantuła (1905-1976)

Ur. w Ustroniu. Ksiądz ewangelicki. Syn Jana Wantuły, publicysty i bibliofila. Wikariusz i proboszcz w Wiśle (1931-1940, 1948-1956). W czasie II wojny światowej więźni m. in. w obozie koncentracyjnym w Dachau. Po zakończeniu wojny kapelan w Polskich Siłach Zbrojnych na Zachodzie. W 1948 r. powrócił do kraju. Profesor Wydziału Teologii Ewangelickiej Uniwersytetu Warszawskiego i Chrześcijańskiej Akademii Teologicznej. Biskup Kościoła Ewangelicko-Augsburskiego w Polsce (1956-1975).

Ks. Dr. Andrzej Wantuła
(ur. 1905 w Ustroniu) pastor
w Wiśle.

Józef Nierostek (1901-1943)

Ur. w Suchej Średniej. Ksiądz ewangelicki. Proboszcz w Trzyńcu i Cieszynie (od 1926). Opiekun zakładu „Eben-Ezer” w Dziegielowie (1926-1929). Prezes Związku Polskiej Młodzieży Ewangelickiej (do 1936), a następnie Związku Towarzystw Polskiej Młodzieży Ewangelickiej w RP. Redaktor „Posła Ewangelickiego”. Razem z ks. Oskarem Michejdą opracował i wydał podręcznik „Dzieje Kościoła Ewangelickiego”. W czasie II wojny światowej dwukrotnie aresztowany. Zginął w niemieckim obozie koncentracyjnym na Majdanku.

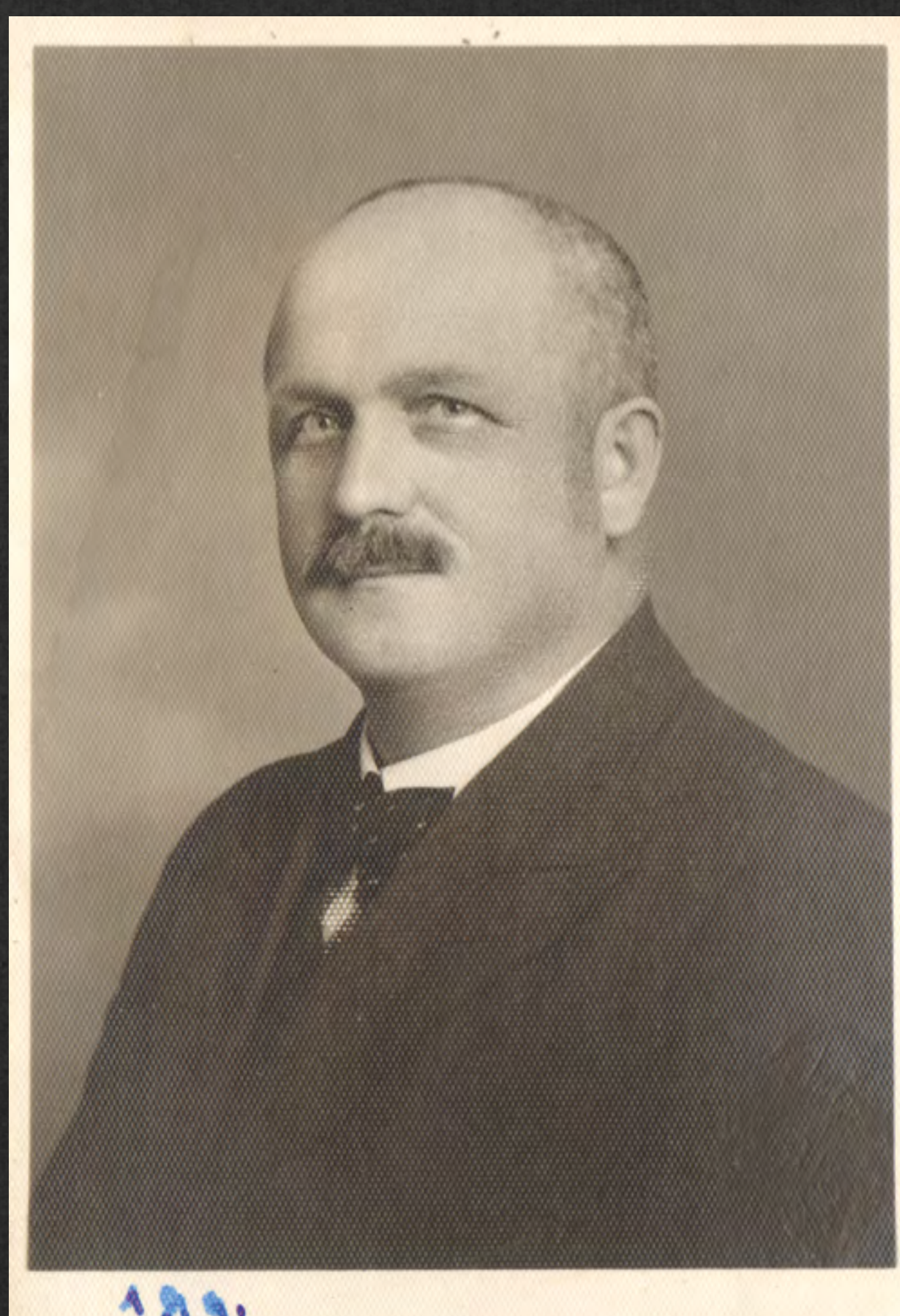
Ks. Józef Nierostek z Suchej
w Cieszynie.

Józef Szeruda (1909-1971)

Ur. w Wędrzynie. Ksiądz ewangelicki. Proboszcz w Chorzowie (1937-1939). Katecheta w Cieszynie (1933-1936), Siemianowicach Śląskich i Chorzowie. Założyciel chorzowskiego koła Towarzystwa Polaków Ewangelików na Górnym Śląsku i koła Związku Polskiej Młodzieży Ewangelickiej Górnego Śląska. Po zakończeniu II wojny światowej administrator parafii w Wiśle. Następnie proboszcz parafii w Drogomyślu (1951-1971), gdzie doprowadził do odbudowy zniszczonego kościoła.

Ks. Józef Szeruda, pastor
w Drogomyślu, m. 1909
w Wędrzynie

Karol Teper (1887-1965)

Ur. w Żukowie. Ksiądz ewangelicki. Wikariusz i proboszcz w Błędowicach Dolnych (1916-1940, 1948-1955). Nauczyciel religii w polskiej szkole w Błędowicach Dolnych. Działacz Związku Młodzieży Ewangelickiej i Stowarzyszenia Niewiast Ewangelickich (przed 1939). W 1940 r. został zmuszony do opuszczenia urzędu duszpasterskiego. Po zakończeniu II wojny światowej powrócił do Błędowic. Senior Kościoła Ewangelicko-Augsburskiego na Zaolziu. Doprowadził do remontu kościoła w Błędowicach Dolnych.

Ks. Karol Teper (Żuków)
w Błędowicach (1887)

Jerzy Cymorek (1904-1971)

Ur. w Bystrzycy. Ksiądz ewangelicki. Wikariusz w Błędowicach Dolnych, Ligotce Kameralnej i Czeskim Cieszynie. Katecheta w Gimnazjum Kupieckim w Cieszynie (1938-1939). Po II wojnie światowej superintendent, a następnie biskup Kościoła Ewangelicko-Augsburskiego na Zaolziu w Czechosłowacji (1956-1971).

Superint. Ks. Jerzy Cymorek
w Cieszynie, m. 1904
w Bystrzycy

• W służbie Niepodległej •

Władysław Michejda (1876–1937)

Ur. w Nawsiu. Adwokat, burmistrz Cieszyna. Studiował prawo na Uniwersytecie Jagiellońskim. Przez jakiś czas mieszkał we Lwowie. Po powrocie do Cieszyna w 1919 r. otworzył kancelarię adwokacką. Członek Izby Adwokackiej w Cieszynie i Naczelnej Rady Adwokackiej w Warszawie. Przewodniczący Rady Nadzorczej Komunalnej Kasy Oszczędności w Cieszynie. W latach 1929–1937 burmistrz Cieszyna. W czasie jego urzędowania powiększono elektrownię miejską, zbudowano nowy wodociąg i utworzono w Cieszynie muzeum miejskie w zabytkowej kamienicy przy ul. Regera 6.

*Wł. Michejda
adwokat w Cieszynie,
burmistrz miasta
(1929–1937).*

Tadeusz Michejda (1879–1956)

Ur. w Nawsiu. Lekarz w Suchej Górnej, Działdowie (1922–1929), Toruniu (1929–1932). Członek Rady Narodowej Księstwa Cieszyńskiego. Uczestnik prac plebiscytowych na Śląsku Cieszyńskim. Po zajęciu Zaolzia przez Czechosłowację w 1919 r., opuścił Śląsk Cieszyński i przeniósł się do Działdowa. Senator z ramienia Narodowej Partii Robotniczej (1930–1935). Po II wojnie światowej poseł do Krajowej Rady Narodowej, poseł na Sejm Ustawodawczy (1947–1952), minister zdrowia (1947–1951). Wiceprezes Polskiego Czerwonego Krzyża.

*Dr. Tadeusz Michejda z Mamia,
minister zdrowia pod rządami
niepodległej.*

Jerzy Wojnar (1874–1959)

Ur. w Bobrku. Inżynier górnictwa i hutnictwa. W czasie walk polsko-czeskich o Śląsk Cieszyński w 1919 r. dwukrotnie więziony w Morawskiej Ostrawie. Naczelnik Wydziału górniczo-przemysłowego Rady Narodowej Księstwa Cieszyńskiego. Od 1924 r. dyrektor Związku Koksowni i Zakładów Impregacyjnych w Katowicach oraz wiceprezes Związku Przemysłu Chemicznego RP.

*Inż. Jerzy Wojnar, dyrektor Centrali
Przemysłu Katowice.*

Jan Kubisz (1885–1948)

Ur. w Gnojniku. Lekarz. W czasie I wojny światowej lekarz wojskowy. W 1918 r. rozpoczął pracę w szpitalu w Cieszynie. Ordynator oddziału chirurgii i dyrektor szpitala. Lekarz prezydenta Stanisława Mościckiego w czasie jego pobytów w zameczku prezydenckim na Kubalonce. Uczestnik powstania warszawskiego. Organizator szpitali polowych. Po II wojnie światowej dyrektor cieszyńskiego szpitala, zasłużony dla jego rozwoju. Wybitny chirurg, niezwykle oddany swojej pracy zawodowej i aktywny w życiu społecznym.

Dyr. Szp. Kraj. Dr. Jan Kubisz Cieszyn

Józef Mamica (1878–1941)

Ur. w Pruchnej. Ksiądz ewangelicki. Po 1918 r. członek Głównego Komitetu Plebiscytowego na Śląsku Cieszyńskim. Delegat, razem z ks. Karolem Kuliszem, na konferencję pokojową w Paryżu w 1919 r. w sprawie przyłączenia Śląska Cieszyńskiego do Polski. Uczestnik powstań śląskich. Kapelan wojskowy w Poznaniu. Razem z ks. Karolem Kotulą i ks. Karolem Banszelem organizował parafie ewangelickie w Poznaniu, Grudziądzu, Bydgoszczy, Toruniu. Współzałożyciel Towarzystwa Polaków Ewangelików w Poznaniu. Zginął w niemieckim obozie koncentracyjnym Mauthausen-Gusen.

*Ks. Józef Mamica (z Brichnej)
Śląskowie - potem kapelan woj.
w Poznaniu i Toruniu (1878–1941).*

Józef Kiedroń (1879–1932)

Ur. w Błędowicach Dolnych. Inżynier górniczy, minister w rządzie II RP. Kierownik kopalni w Dąbrowie. Jeden z sygnatariuszy umowy pomiędzy Radą Narodową Księstwa Cieszyńskiego i Zemskim národním výborem pro Slezsko z dnia 5.11.1918, w sprawie etnicznego podziału Śląska Cieszyńskiego. W 1920 r. członek delegacji polskiej na konferencję w Spa. Działal w Polskim Komisariacie Plebiscytowym dla Górnego Śląska i Naczelnej Radzie Ludowej w Bytomiu. Minister przemysłu i handlu w rządzie Władysława Grabskiego (1923–1925). Założyciel i prezes Syndykatu Górnośląskich Hut Żelaznych. Inicjator budowy magistrali kolejowej łączącej Górny Śląsk z Gdynią.

*Inż. Józef Kiedroń z Błędowic,
minister przemysłu i handlu
1879–1932*

Jerzy Stonawski (1883–1936)

Ur. w Końskiej. Inżynier, nauczyciel. W latach 1919–1920 zaangażowany w działalność plebiscytową na Śląsku Cieszyńskim. Dyrektor Śląskiego Towarzystwa Przemysłowo-Handlowego w Cieszynie (1921–1922). Dyrektor Państwowej Szkoły Przemysłowej w Bielsku (od 1922). Wiceburmistrz Bielska. Radny parafii ewangelickiej w Bielsku. „Idź dobry człowieku...” – tymi słowami, jak pisze „Poseł Ewangelicki”, żegnano go, kiedy ruszył w ostatnią podróż.

*Inż. Jerzy
Stonawski, dyr.
Szkoły Przem.
w Bielsku.
1883–1936.*

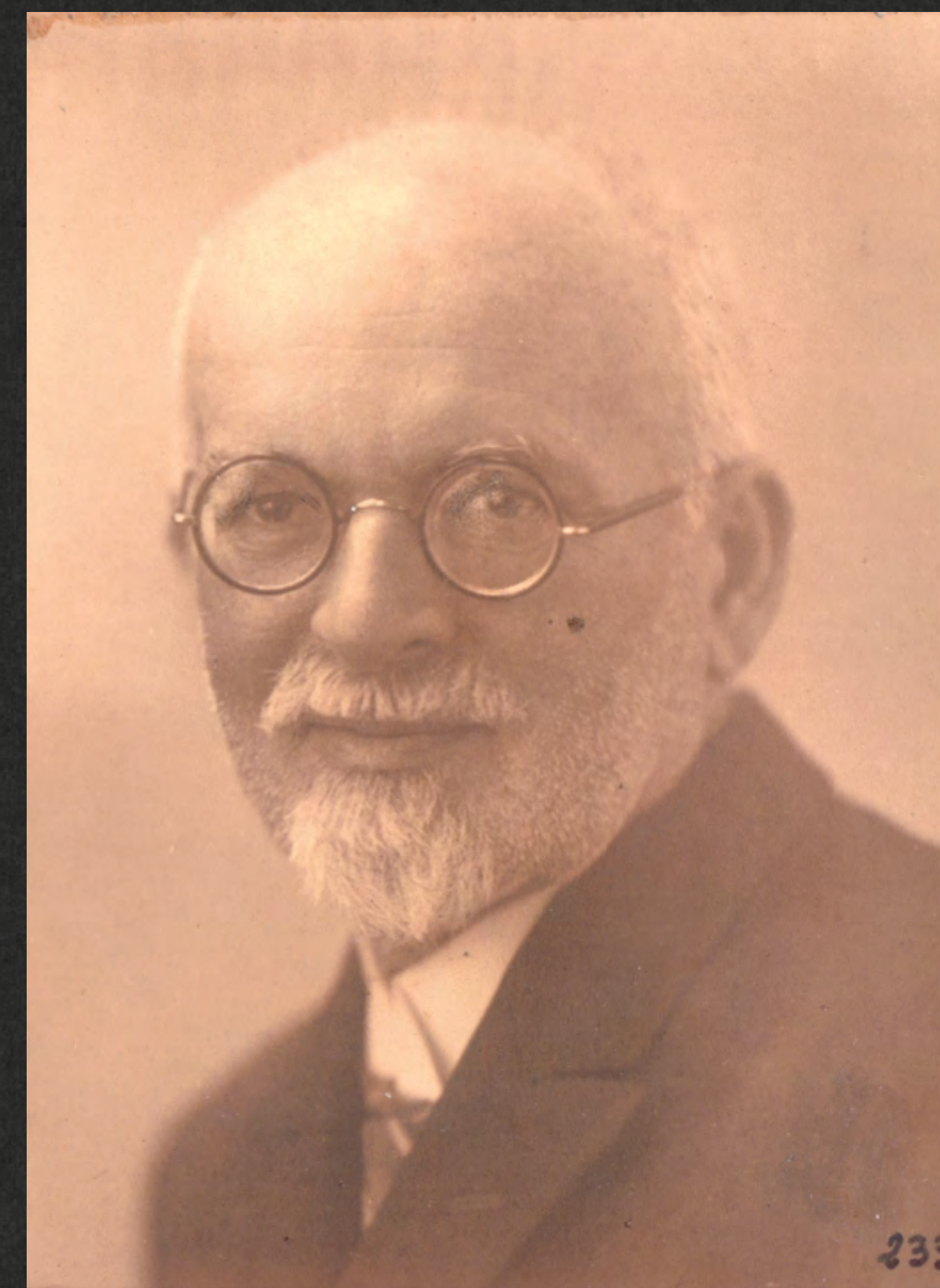
• W służbie Niepodległej •

Władysław Michejda (1896–1943)

Ur. w Olbrachcicach. Adwokat. Uczestnik przewrotu wojskowego w Cieszynie w 1918 r. i przygotowani do plebiscytu na Śląsku Cieszyńskim. W latach 1929–1939, jako adwokat w Katowicach, występował o prawa ewangelików polskich wobec niemieckich władz Ewangelickiego Kościoła Unijnego na Górnym Śląsku. W 1937 r. mianowany przewodniczącym Rady Kościelnej Kościoła Unijnego. W latach 1938–1939 wiceprezes Komitetu do Walki o Śląsk za Olzą. W czasie II wojny światowej członek Związku Walki Zbrojnej i Armii Krajowej. Zginął w niemieckim obozie koncentracyjnym w Oświęcimiu. Autor „Memoriału w sprawie granic na Śląsku Cieszyńskim”, przeznaczanego dla rządu polskiego w Londynie.

*Wład. Michejda z Ol.
bractwa, ur. 1896-194
adwokat w Katowicach.*

Józef Buzek (1873–1936)

Ur. w Końskiej. Prawnik, ekonomista, polityk. „Profesor najprzód we Lwowie, potem w Warszawie, wielki uczony, poseł na sejm warszawski, senator, podsekretarz stanu, organizator i dyrektor Urzędu Statystycznego w Warszawie, autor licznych dzieł naukowych” [JS]. W 1907 i 1911 r. wybrany posłem do Rady Państwa w Wiedniu. W 1917 r. członek komisji przy Tymczasowej Radzie Stanu w Królestwie Polskim, powołanej w celu opracowania projektu konstytucji. W 1919 r. wraz z innymi posłami z Galicji, przeszedł do sejmiku polskiego. Senator RP. Profesor Szkoły Głównej Handlowej. Współorganizator, a w latach 1919–1929 dyrektor Głównego Urzędu Statystycznego w Warszawie.

*Prof. Dr Józef Buzek
w Warszawie (Krakowskiej)*

Jan Ciemała (1886–1946)

Ur. w Wędrynie. Urzędnik, działacz spółdzielczy. Długoletni wójt Wędryny. Prezes Zrzeszenia Zastępców Gmin we Frystacie. Kurator parafii ewangelickiej w Wędrynie. W czasie II wojny światowej członek siatki wywiadowczej AK „Stragan”, aresztowany po jej zdekonspirowaniu. Na zdjęciu z rodziną.

Jan Ciemała, Wędrzyna.

Paweł Bobek (1883–1945)

Ur. w Końskiej. Nauczyciel, m.in. w polskim seminarium nauczycielskim w Bobrku. Wiceprezes Zarządu Głównego Polskiego Towarzystwa Pedagogicznego w Cieszynie. Członek Komisji Wojskowo-Aprowizacyjnej Sekcji Śląskiej Naczelnego Komitetu Narodowego w Cieszynie. Jeden z inicjatorów powstania Rady Narodowej Księstwa Cieszyńskiego w 1918 r. i jej sekretarz. Poseł na Sejm RP (1919–1927). Wiceprezes Zarządu Głównego Polskiego Stronnictwa Ludowego „Piast”. Redaktor „Miesięcznika Pedagogicznego” i „Głosu Ludu Śląskiego”. Po wybuchu II wojny światowej został przez władze niemieckie umieszczony w zakładzie leczniczym dla umysłowo chorych. Zamordowany pod koniec wojny w nieznanym miejscu.

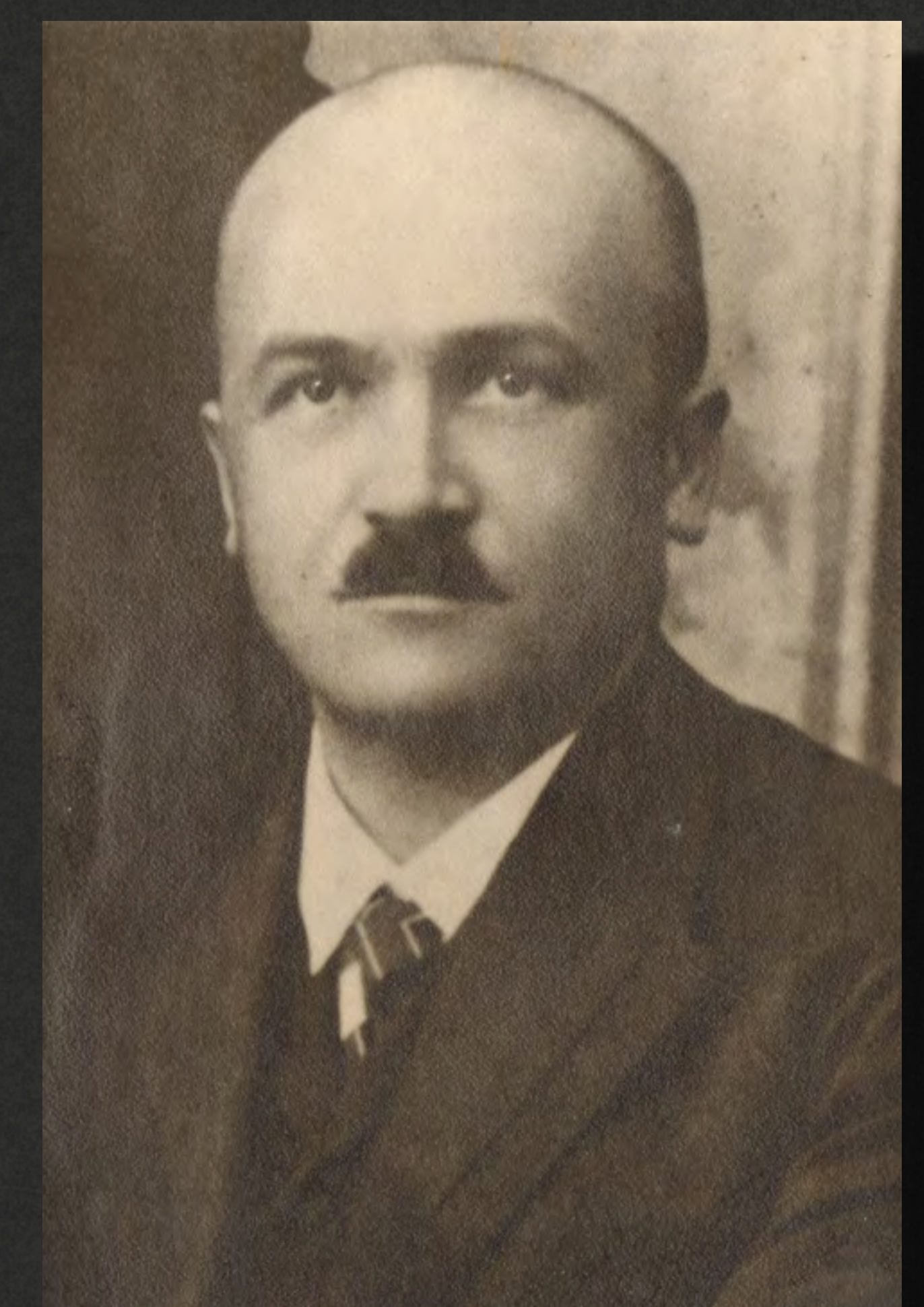
*Prof. Paweł Bobek
w Cieszynie.*

Jan Wojnar (1886–1944)

Ur. w Żukowie. Nauczyciel, polski działacz narodowy. Komendant drużyny Towarzystwa Gimnastycznego „Sokół” na Śląsku Cieszyńskim. Wykładowca na sokolich kursach instruktorskich. W czasie I wojny światowej w armii austriackiej, wzięty do rosyjskiej niewoli. Po powrocie na Śląsk Cieszyński nauczyciel w Michalkowicach oraz w szkole ćwiczeń przy seminarium nauczycielskim w Cieszynie. Po 1919 r. członek komitetu plebiscytowego i Tajnej Organizacji Wojskowej w Cieszynie.

*Jan Wojnar z Żukowa,
nauczyciel wydz. w Cieszynie.
1886-1944.*

Władysław Kubisz (1891–1941)

Ur. w Kocobędzu. Pedagog, publicysta. Nauczyciel w Cierlicku i Ustroniu. Referent prasowy przy Urzędzie Wojewódzkim w Katowicach. Redaktor i publicysta „Dziennika Cieszyńskiego” i „Polski Zachodniej”. W 1939 r. ewakuowany w głąb ZSRR, zginął w radzieckim łagrze w okolicach Archangielska (podobnie jak jego brat Stanisław (1898–1941), filolog i referent Wydziału Oświaty w Urzędzie Województwa Śląskiego w Katowicach).

*Wład. Kubisz, referent
prasowy przy Urzędzie Wojewódzkim
Katowice (m. Kocobędz 1891)
† 1941*

Karol Banszel (1890–1940)

Ur. w Mnisztwie. Ksiądz ewangelicki. „Kapelan wojskowy w randze majora we Lwowie, przedtem wikary w Orłowej, potem dyrektor seminarium w Ostrzeszowie. Po wybuchu drugiej wojny światowej wywieziony do Rosji i tam zmarł z rąk władz bolszewickich” [JS]. Kapelan w III powstaniu śląskim. Dyrektor seminarium nauczycielskiego w Mławie. Redaktor „Nowin Ewangelickich”, pisarz i tłumacz dzieł religijnych, wydawca śpiewników.

*Ks. Karol Banszel,
m. na Mnisztwie 1890.
zmarł 1940? w Rosji, ks.
pełnił rolę we Lwowie.*

• Pro publico bono •

Jan Glajcar (1823–1911)

Ur. w Sibicy. Rolnik „Człowiek wielkiej wartości” [JS]. Działacz polskich organizacji kulturalnych i oświatowych, członek Towarzystwa Ewangelickiego Oświaty Ludowej. Współzałożyciel Czytelni Ludowej w 1861 r. (jako jeden z trzech mówców wygłosił przemówienie inauguracyjne w czasie uroczystości jej otwarcia). Prezbyter i kasjer parafii ewangelickiej w Cieszynie. Finansował działalność Macierzy Szkolnej. Brał udział w urządzeniu Parku Sikory. Uczestnik delegacji ze Śląska Cieszyńskiego na jubileusz 50-lecia działalności pisarskiej Józefa Ignacego Kraszewskiego w Krakowie. Na zdjęciu z żoną Marią (z Kohutków).

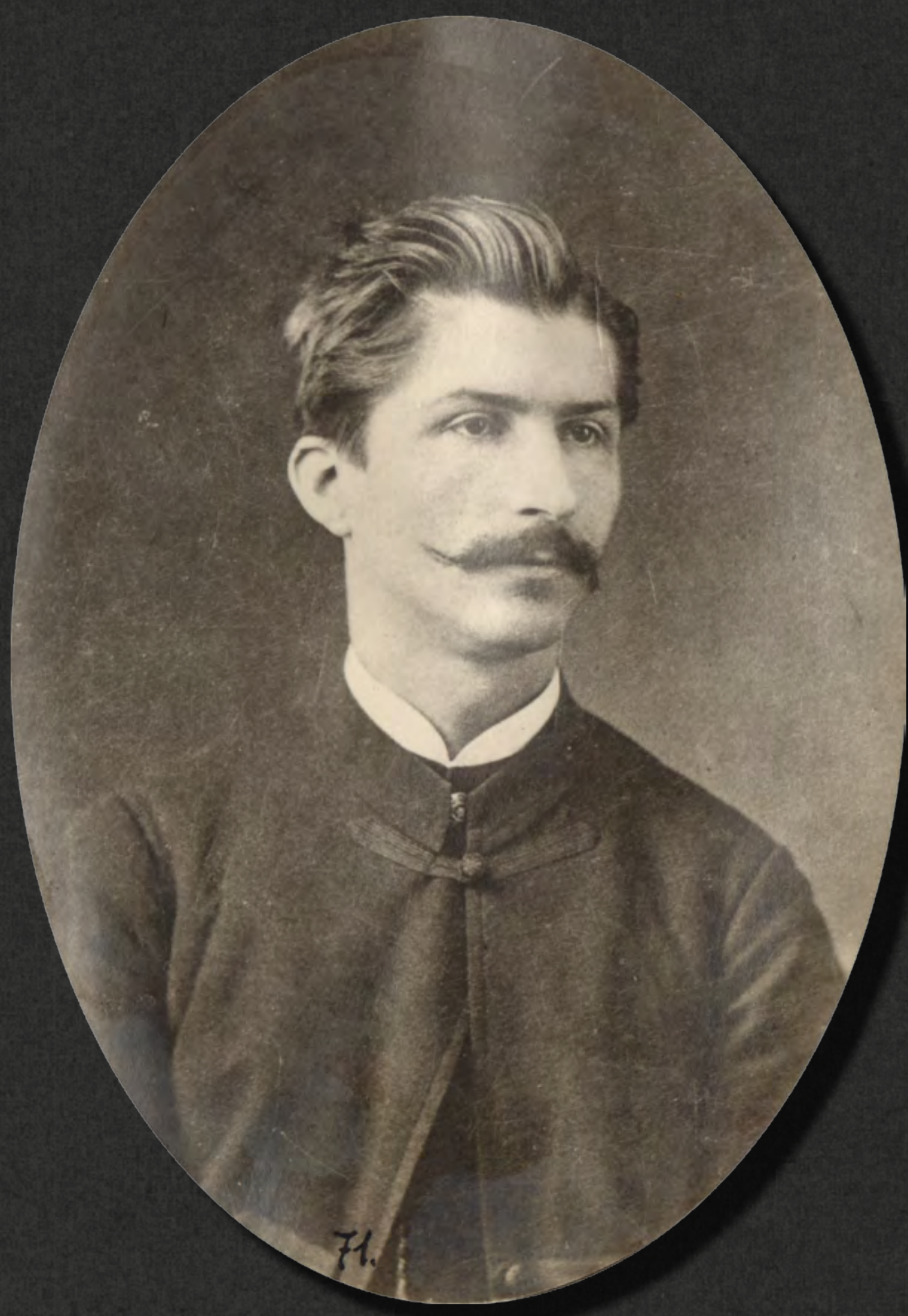
Jan Glajcar z ż.
m. siołnik w Sibicy
41.
1823-1911.

Franciszek Górniak (1854–1899)

Ur. w Grodziszczu. Przedsiębiorca. „To ten co ofiarował cegłę na budowę Domu Narodowego w Cieszynie” [JS]. Właściciel cegielni w Sibicy. Prezes Czytelni Ludowej. Członek zarządu Towarzystwa Domu Narodowego, w imieniu którego zakupił zajazd przy rynku, opracował plany jego rozbudowy (1887–1901), ofiarował cegłę i oddelegował do robót swoich pracowników. Inicjator urządzenia polskiej wystawy rolniczej w Cieszynie. Na własny koszt wysłał na wystawę krajową do Lwowa grupę młodzieży polskiej (1894). Niezwykle ofiarny, wspierał finansowo polskie organizacje kulturalne i oświatowe oraz prasę polską na Śląsku Cieszyńskim, m.in. czasopisma „Miesięcznik Pedagogiczny” i „Równość”.

Franciszek Górniak,
Sibica.
1854-1899

Adam Sikora (1846–1910)

Ur. w Żukowie Górnym. Działacz polskich organizacji. Prezes Czytelni Ludowej. Członek dyrekcji i księgowy Towarzystwa Oszczędności i Zaliczek w Cieszynie. Działacz Macierzy Szkolnej, Towarzystwa Gimnastycznego „Sokół”, Towarzystwa Domu Narodowego, Towarzystwa Pomocy Naukowej. W 1909 r. przeznaczył zgromadzone oszczędności na zakup gruntu na granicy Cieszyna z Sibicą i urządzenie parku, który stałby się miejscem spotkań i wypoczynku polskiej ludności. Po wybuchu I wojny światowej Park Sikory był miejscem ćwiczeń sformowanego z drużyn sokolich Legionu Śląskiego. Po jego śmierci „Dziennik Cieszyński” pisał: „[...] on był duszą i sprężyną wszystkiego”.

Adam Sikora z Cieszyna (Górnym)
z. 1910

Tadeusz Terlik (1900–1929)

Ur. w Trzanowicach. Lekarz. W wieku osiemnastu lat zgłosił się jako ochotnik do batalionu śląskiego i wziął udział w walkach polsko-ukraińskich o Lwów (1918–1919) i wojnie polsko-bolszewickiej (1919–1920). Po ukończeniu studiów medycznych został lekarzem szkolnym w cieszyńskim gimnazjum, męskim seminarium nauczycielskim i szkole handlowej. Pracował również w cieszyńskim szpitalu. Zmarł nagle na wycieczce, jako opiekun młodzieży szkolnej.

Dr Tadeusz Terlik, lekarz
szkolny w Cieszynie, ur.
w Trzanowicach (1900-1929).

Jan Górniak (1885–1940)

Ur. w Sibicy. Przedsiębiorca, filantrop. Właściciel cegielni w Sibicy. Działacz polskich organizacji, m.in. Towarzystwa Gimnastycznego „Sokół”, Towarzystwa Oszczędności i Zaliczek oraz Macierzy Szkolnej. Współfinansował budowę szkoły wydzielonej ewangelickiego kościoła na Niwach w Czeskim Cieszynie, przedszkola w Sibicy oraz schronisk turystycznych na Kozubowej i Stożku. Ufundował ogrodzenie, basen i pawilon w Parku Sikory. Aresztowany po wybuchu II wojny światowej, więziony w Cieszynie, zmarł w szpitalu wkrótce po zwolnieniu z więzienia.

Jan Górniak, Sibica 1885-
-1940.

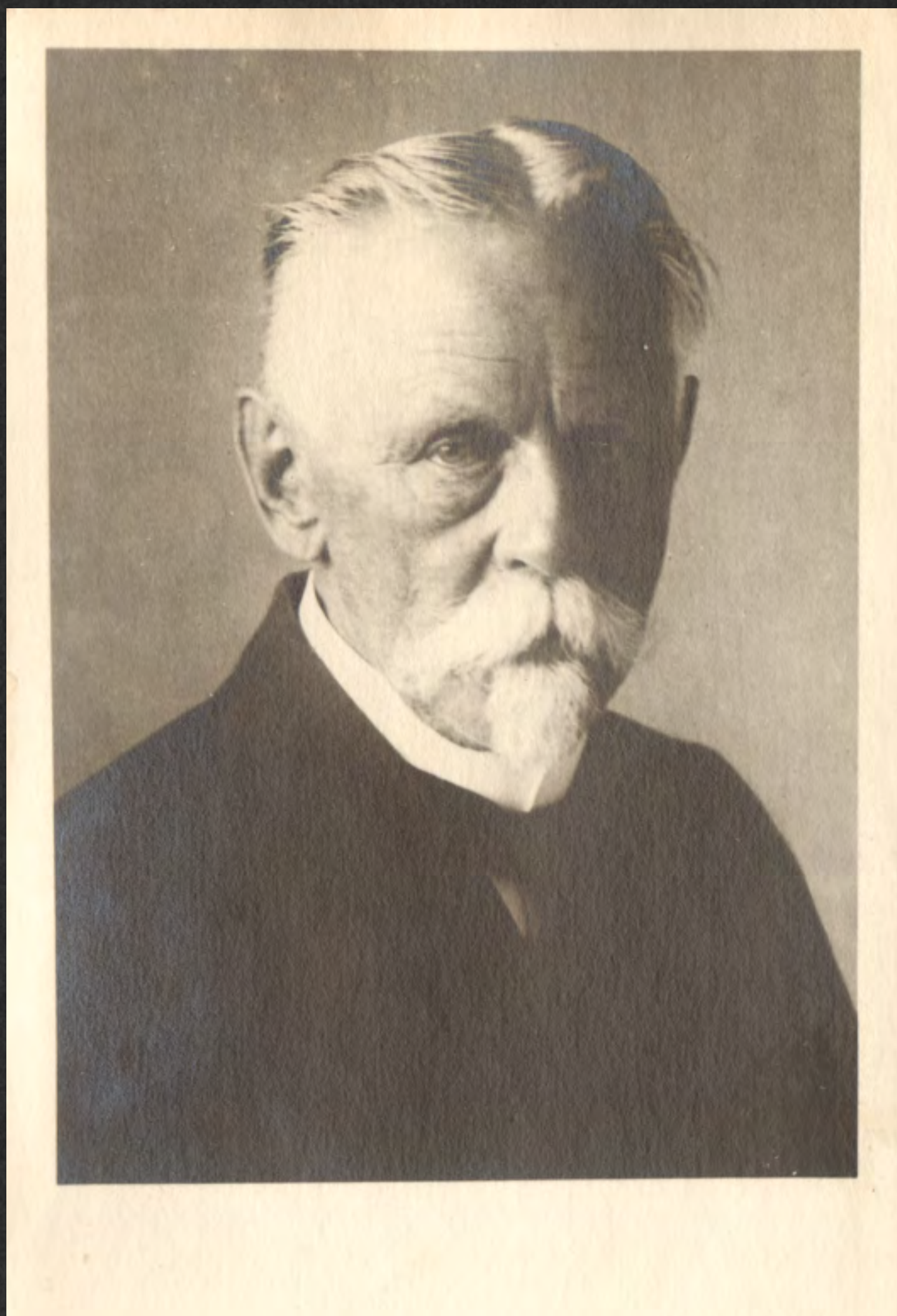
Jan Rymorz (1850–1881)

Ur. w Kozakowicach. Lekarz w Cieszynie. „Może pierwszy tu nasz człowiek w tym charakterze” [JS]. Członek zarządów Czytelni Ludowej i Towarzystwa Pomocy Naukowej. Prowadził bezinteresowną działalność wśród ubogich. Jego przedwczesna śmierć (po zarażeniu się tyfusem w czasie pracy w zastępstwie lekarza więziennego) odbiła się szerokim echem na Śląsku Cieszyńskim. „Gwiazdka Cieszyńska” pisała: „Ludność zaś polska i stronnictwo narodowe traci w dr. Rymorzu nie tylko znakomitego lekarza, prawego, uprzejmego, czynnego człowieka, ale gorącego miłośnika mowy ojczystej i sprawy narodowej”.

Dr Jan Rymorz, lekarz
w Cieszynie (z Kozakowic,
Krasice).

• Nauczyciele •

Jan Kubisz (1848-1929)

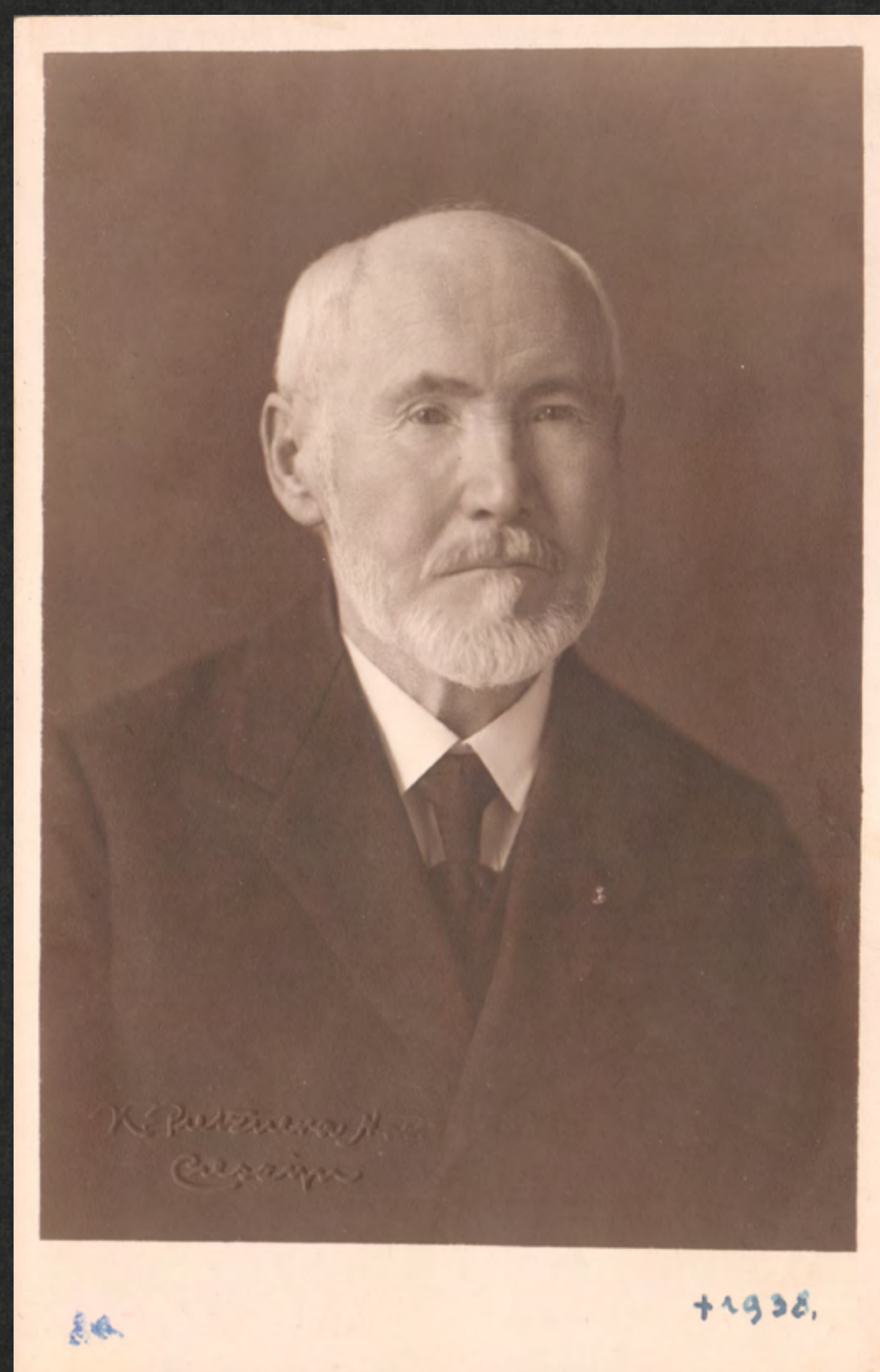
Ur. w Końskiej. Nauczyciel, poeta. Kierownik szkoły ludowej w Gnojniku (1869-1910). Aktor teatru amatorskiego przy Czytelni Ludowej w Cieszynie. Członek polskich organizacji kulturalnych i oświatowych. Autor wierszy o treści patriotycznej, religijnej i okolicznościowych (wydanych m.in. w tomikach „Niezapominajka” i „Z niwy śląskiej”). Wiersz „Do Olzy”, znany bardziej jako „Płyniesz Olzo”, stał się nieformalnym hymnem Śląska Cieszyńskiego. Popularność na Śląsku Cieszyńskim zdobyła również pieśń „Ojcowski dom”. Autor „Pamiętnika starego nauczyciela”, niezwykle cenionego na Śląsku Cieszyńskim.

Jan Kubisz, kier. szkoły
w Gnojniku (poeta)

Jerzy Kubisz (1862-1939)

Ur. w Końskiej. Nauczyciel, redaktor, publicysta. Nauczyciel w Wisle-Równem (1884, 1886-1897) i Datyniach Dolnych (1884-1886). Kierownik szkoły w Kocobędzu (1897-1919). Współzałożyciel Polskiego Kółka Pedagogicznego w Ustroniu (1888), przekształconego następnie w Polskie Towarzystwo Pedagogiczne na Śląsku. Uczestnik I Kongresu Pedagogów Polskich we Lwowie (1894). Od 1919 r. pracował w Komisji Szkolnej Rady Narodowej Księstwa Cieszyńskiego, a następnie jako inspektor szkolny w Cieszynie. Redaktor „Miesięcznika Pedagogicznego”. Autor elementarza dla polskich szkół na Śląsku Cieszyńskim.

Jerzy Kubisz, kier. szkoły
Kocobędz. inspektor, Cieszyn

Jan Ożana (1860-1946)

Ur. Będowicach. Nauczyciel i kierownik szkoły w Cisownicy (od 1881). Sekretarz wydziału gminnego w Cisownicy (1881-1939). Współzałożyciel miejscowej Kasy Raiffeisena, Kółka Rolniczego, Macierzy Szkolnej i Związku Młodzieży Ewangelickiej. Inicjator przebudowy starego budynku szkolnego, a następnie budowy nowej siedmioklasowej szkoły w Cisownicy.

1860-1946.
Kier. szkoły Cisownica
(z Będowic).
Jan Ożana.

Jan Drózd (1838-1924)

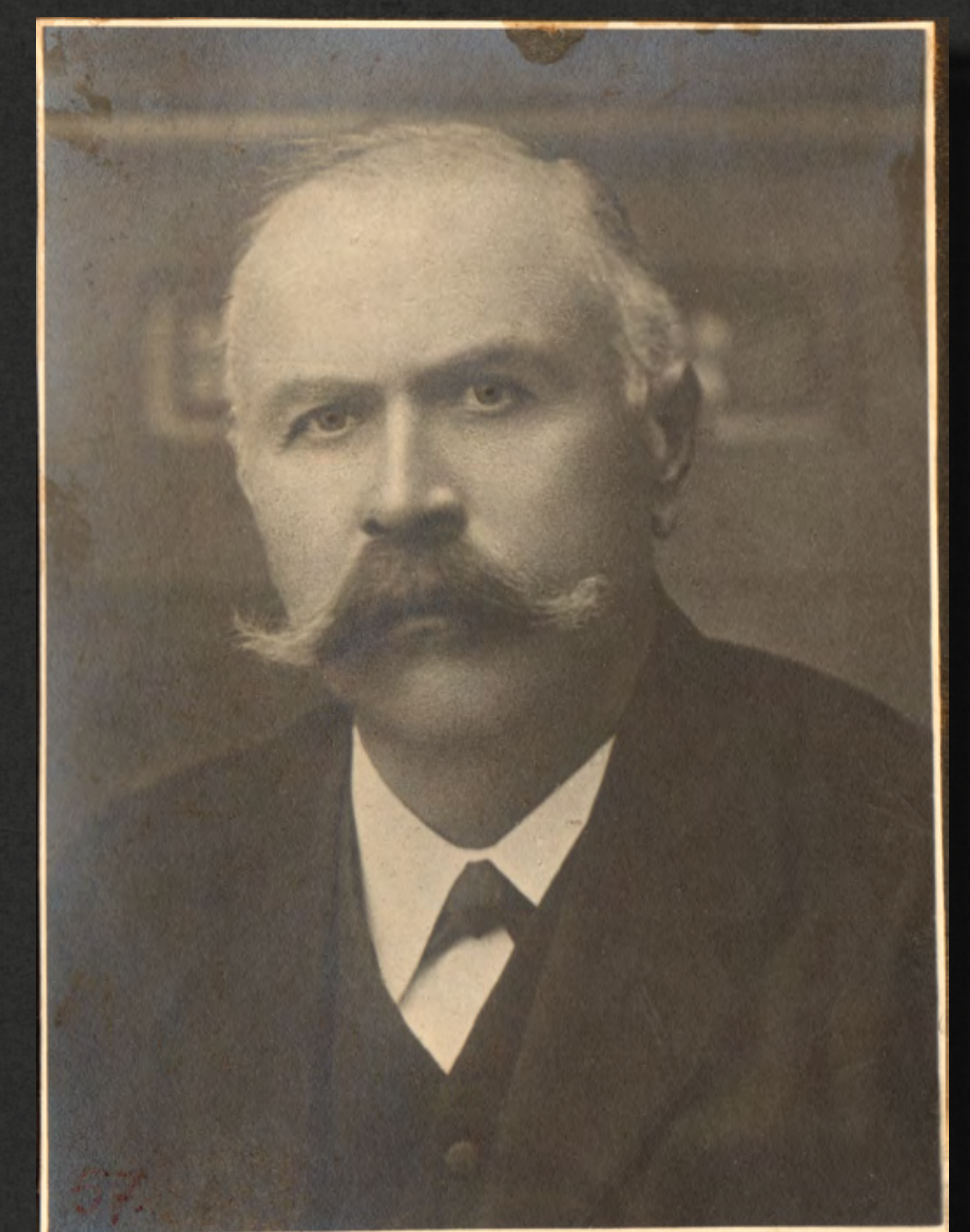
Ur. w Hermanicach. Nauczyciel w Grodziszczu. Kierownik szkoły ludowej w Ustroniu. Od 1880 r. nauczyciel w Trzynie, gdzie założył również bibliotekę. Z zamiłowania pomolog. Działacz Towarzystwa Rolniczego i Towarzystwa Ogrodniczego w Cieszynie. Założyciel Towarzystwa Ogrodniczo-Pszczelarskiego. Publikował na łamach „Rolnika Śląskiego” i „Posła Ewangelickiego”.

Jan Drózd,
nauczyciel,
Grodziszcz.
(pomolog).
1838-
1924

Adam Grycz (1855-1931)

Ur. w Puńcowie. Nauczyciel w Golezowie i Ropicy. Kierownik szkoły w Śmiłowicach (od 1878). Po jego śmierci „Poseł Ewangelicki” napisał: „Należał on do tych naszych starych nauczycieli ewangelickich, którzy zadanie swoje widzieli nie tylko w nauczaniu dzieci w szkole, ale w prowadzeniu ludu”.

Adam Grycz
(z Puńcowa), kier. szkoły
w Śmiłowicach (1878-
1931).

Jan Twardzik (1858-1918)

Ur. w Końskiej. Nauczyciel i kierownik szkoły w Średniej Suchej (od 1878). W ciągu 41 lat pracy doprowadził do rozszerzenia szkoły z jednoklasowej do sześcioklasowej. Wychował i wykształcił ponad dziesięć tysięcy dzieci. Założyciel Straży Pożarnej i Kasy Raiffeisena w Suchej. Zamiłowania ogrodnik i pszczelarz.

Kier. szkoły
Jan Twardzik
w Śr. Suchej.
Ur. w Końskiej.
1858-1918.

Adam Macura (1848-1912)

Ur. w Dziegielowie. Nauczyciel, redaktor. Pracownik kancelarii adwokackiej Ludwika Kluckiego (1801-1877), działacza i protektora polskiego ruchu narodowego. Nauczyciel w Ustroniu-Polanie, kierownik szkoły ludowej w Końskiej. Pierwszy redaktor „Posła Ewangelickiego”.

Adam Macura, kier. szkoły, Końska.

• Nauczyciele •

Paweł Matuła (1873–1948)

Ur. w Śmiłowicach. Nauczyciel w ewangelickiej szkole w Ustroniu (1892–1933). Organista. Popularyzator wiedzy z zakresu ogrodnictwa i pomologii. Hodowca róż. Członek m.in. Związku Młodzieży Ewangelickiej i Polskiego Towarzystwa Pedagogicznego. Na zdjęciu z żoną Anną (z Michejdów).

Paweł Matuła, Ustronie.

Józef Michejda (1873–1942)

Ur. w Ligocie Alodialnej. Nauczyciel. Kierownik polskich szkół w Nydku i Wędryni (1916–1920). Przewodniczył miejscowym oddziałom Macierzy Szkolnej i Towarzystwa Gimnastycznego „Sokół”, założył Spółdzielczą Kasę Oszczędności i Zaliczek oraz zespół teatralny. Po 1925 r. nauczyciel w szkole ludowej Macierzy Szkolnej w Czeskim Cieszynie. Prezes Chóru Towarzystwa Nauczycieli Polskich w Czechosłowacji. W 1938 r. zamieszkał w Wiśle. W czasie okupacji niemieckiej, po dekonspiracji komórki organizacji podziemnej i śmierci Józefa Korola, komendanta Okręgu Śląskiego ZWZ, został aresztowany i zmarł w ciężkim więzieniu niemieckim Gross Strehlitz (Strzelce Opolskie). Na zdjęciu pierwszy z prawej.

Józef Michejda, kier. szkoły w Wędrynie.

Jan Niemiec (1858–1920)

Ur. w Międzywiciu. Nauczyciel w szkołach ludowych w Międzywiciu i Bielsku oraz ewangelickim seminarium nauczycielskim w Bielsku (od 1888). Współzałożyciel i współredaktor „Miesięcznika Pedagogicznego”. Kierownik szkoły prywatnej we Lwowie (od 1892).

Jan Niemiec, dyr. szkoły we Lwowie.

Bogusław Heczko (1876–1926)

Ur. w Piosku. Nauczyciel w szkołach we Lwowie (1897–1903) i Cieszynie (1903–1918). Prezes Polskiego Towarzystwa Pedagogicznego w Cieszynie. Inspektor szkół powszechnych i seminariów nauczycielskich przy Komisji Szkolnej Rady Narodowej Księstwa Cieszyńskiego. Od 1922 r. wizytator szkolny przy Śląskim Wydziale Oświecenia Publicznego w Katowicach.

Bogusław Heczko, inspektor szkół w Katowicach (z Piosku).

Jerzy Michejda (1860–1928)

Ur. w Olbrachicach. Nauczyciel w szkole ewangelickiej w Ustroniu (1879–1928). Współzałożyciel Polskiego Kółka Pedagogicznego w Ustroniu (1888) i jego prezes. Współtwórca i redaktor „Miesięcznika Pedagogicznego”. Założyciel Polskiego Towarzystwa Pedagogicznego. Działacz Towarzystwa Miłośników Ustronia. [Ja...] *go zawsze nauczycielem nazywać będę [...] Nie masz bowiem tytułu więcej mówiącego i zaszczytniejszego, jak nazwać kogoś nauczycielem* – pisał Jan Wantuła. Na zdjęciu z siostrami Zuzanną Terlik i Anną Kubisz.

Jerzy Michejda, dyr. szkoły, Ustronie i siostry jego: Zuzanna Terlikowa i Anna Kubiszowa.

Jan Kotas (1878–1954)

Ur. w Cieszynie. Nauczyciel w szkołach ludowych w Pudłowie i Dąbrowie oraz szkole wydziałowej w Dąbrowie. Kierownik szkoły ludowej w Jaworzu Średnim (1910–1912). Członek zarządu głównego i sekretarz Polskiego Towarzystwa Pedagogicznego na Śląsku. Członek zarządów kół Macierzy Szkolnej w Gruszowie i Orłowej. Działacz Polskiego Stronnictwa Ludowego i Polskiego Zjednoczenia Narodowego (do 1920). W 1918 r. członek Rady Narodowej Księstwa Cieszyńskiego i jej Komisji Szkolnej. W latach 1938–1939 komisarz burmistrz Orłowej.

Jan Kotas, naucz. wydziałowy, Dąbrowa.

Jan Łysek (1887–1915)

Ur. w Jaworzynie. Nauczyciel, poeta. Nauczał w Datyniach Dolnych i Suchej Średniej (1908–1911). Kierownik szkoły ludowej w Jaworzu (1911–1914). Działacz Macierzy Szkolnej. Propagator skautingu wśród młodzieży, organizator polskiego życia narodowego. Publikował na łamach „Zarania Śląskiego”. Do najbardziej znanych jego dzieł należy utwór dramatyczny „Śpiący rycerze”. W 1914 r. zgłosił się do tworzonego w Cieszynie Legionu Śląskiego. Komendant kompanii śląskiej w II Brygadzie Legionów Polskich. Zginął w bitwie pod Kostiuchówką. Na zdjęciu pierwszy z nauczycieli od lewej.

Jan Łysek z Jaworzyny i kier. szkoły w Jaworzu, Komendant Komp. II Legionu Polskiego.

• W świecie nauki i kultury •

Andrzej Hławiczka (1866–1914)

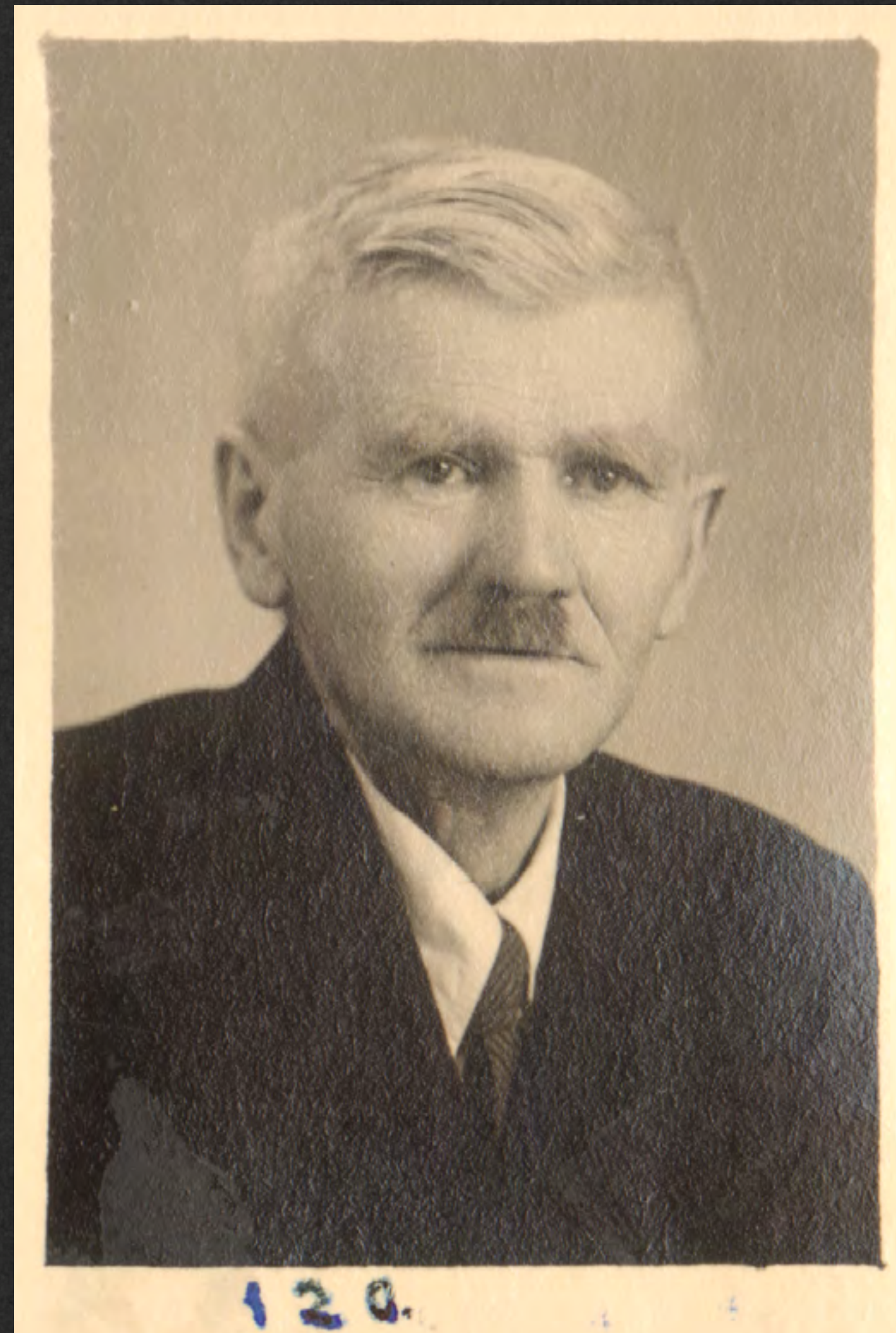
Ur. w Dziegiewicach. Nauczyciel, organista, dyrygent, zbieracz pieśni ludowych. Nauczyciel w szkołach ludowych w Ustroniu (1886–1899) i Cieszyńcu (1899–1907). Profesor w polskim seminarium nauczycielskim w Bobrku (1908–1914). Publikował artykuły dotyczące ruchu muzycznego na Śląsku, wydał kilka śpiewników, w tym śpiewniki dla dzieci szkolnych, zbiory pieśni religijnych oraz piosenek ludowych i towarzyskich. Redaktor działu muzycznego „Zarania Śląskiego”.

Prof. seminar.
A. Hławiczka
w Cieszyńcu.

Jan Wantuła (1877–1953)

Ur. w Ustroniu. Bibliofil, historyk, publicysta. Ślusarz w hutach w Ustroniu i Trzyńcu. Właściciel kilkutomowego księgozbioru. Założyciel i bibliotekarz koła Ewangelickiego Stowarzyszenia Młodzieży (1897). Uporządkował i zinventaryzował bibliotekę parafii ewangelickiej w Cieszyńcu (od 1930). Na bazie podarowanych przez niego książek utworzono miejską bibliotekę w Ustroniu. Autor szeregu prac z zakresu historii Śląska Cieszyńskiego. Publikował m.in. w „Głosie Ludu Śląskiego” i „Dzienniku Cieszyńskim”.

Jan Wantuła
ustron.
1877-1953.

Jan Bystron (1860–1902)

Ur. w Datyniach Dolnych. Językoznawca, etnograf, nauczyciel. „Naukowy obrońca polskości Śląska Cieszyńskiego” [JS]. Nauczyciel w gimnazjum w Krakowie (od 1888). Członek korespondent Akademii Umiejętności i Poznańskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk. Badacz historii języka polskiego i dialektu cieszyńskiego, zbieracz folkloru. Autor publikacji „O mowie polskiej w dorzeczu Stonawki i Łucyny w Księstwie Cieszyńskim”. Ojciec wybitnego socjologa, etnologa i historyka kultury, Jana Stanisława Bystronia (1892–1964).

Prof. J. Jan Bystron
(z Datyni) w Krakowie.
(1860-1902)

Jan Raszka (1871–1945)

Ur. w Ropicy. Rzeźbiarz, medalier. W czasie I wojny światowej żołnierz Legionów Polskich. Prezes Związku Plastyków w Krakowie. Od 1902 r. wykładowca Szkoły Przemysłowej, a od 1925 r. dyrektor Szkoły Przemysłu Artystycznego w Krakowie. Twórca pomników i rzeźb, m.in. pomnika księcia Mieszka I, Studni Trzech Braci oraz pomnika Legionistów Śląskich (zwanego „Ślązaczką”) w Cieszyńcu, rzeźb górników i hutników przed gmachem Akademii Górniczo-Hutniczej w Krakowie, płaskorzeźby „Polonia tronuująca” w gmachu Sejmu Śląskiego w Katowicach.

Artysta - rzeźbiarz Jan Raszka
(Ropica) w Krakowie.
1871-1945.

Paweł Malina (1905–1968)

Ur. w Cieszyńcu. Introligator. Właściciel warsztatu introligatorskiego w Cieszyńcu, który nabył w 1928 r. od Franciszka Koziela. Największą koniunkturą warsztat cieszył się po zakończeniu II wojny światowej. Wytwory jego pracowni introligatorskiej znajdują się prawie we wszystkich cieszyńskich bibliotekach.

Paweł Malina, introligator
Cieszyń.

Brunon Kotuła (1898–1961)

Ur. w Cierlicku. Księgarz, wydawca. Właściciel i kierownik cieszyńskich księgarni. Prowadził odziedziczoną po ojcu Bernardzie Kotuli (1874–1915) firmę wydawniczą pod nazwą „B. Kotuła”. Wydawca poradników technicznych (w tym popularnej serii pt. „Samouczek Techniczny”) oraz miesięcznika „Przyrodnik”. Kierownik m.in. księgarni „Kresy”, Księgarni Dziedzictwa b. J. Sarkandra (od 1926), księgarni „Domu Książki” (1950–1956). Prezes Związku Kupców w Cieszyńcu (od 1946).

Brunon Kotuła, księgarni, Cieszyń.

Jerzy Suszko (1889–1972)

Ur. w Piosku. Chemik. Pracownik naukowy Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie, Politechniki Lwowskiej, Uniwersytetu Poznańskiego. Dziekan Wydziału Matematyczno-Przyrodniczego (1938–1939, od 1945), następnie rektor Uniwersytetu Poznańskiego (1952–1956). Kierownik jednej z pracowni Polskiej Akademii Nauk w Poznaniu. Autor licznych publikacji naukowych z dziedziny chemii.

Jerzy Suszko (z Pioski)
prof. Uniwers. w Poznaniu
chemik. ur. 1889.

• W świecie nauki i kultury •

Tadeusz Michejda (1895–1955)

Ur. w Olbrachcicach. Architekt, malarz. W czasie I wojny światowej służył w Legionach Polskich. Uczestnik prac plebiscytowych na Śląsku Cieszyńskim i III powstania śląskiego. Po studiach na Politechnice Lwowskiej zamieszkał w Katowicach. Współzałożyciel i prezes Stowarzyszenia Architektów Rzeczypospolitej Polskiej (SARP) na Śląsku, inicjator Wolnej Szkoły Malarstwa w Katowicach, działacz społeczny. Autor ponad pięćdziesięciu zrealizowanych projektów szkół, kościołów, budynków użyteczności publicznej, pensjonatów i domów prywatnych na Śląsku. Jeden z wybitniejszych przedstawicieli modernizmu w architekturze polskiej.

Prof. arch. Tadeusz
Michejda, Katowice
ur. w Olbrachcicach
1895

Jan Stanisław Bystroń (1892–1964)

Ur. w Krakowie. Językoznawca, socjolog, etnograf. Wnuk notariusza Andrzeja Cinciała (1825–1898). Profesor uniwersytetów w Poznaniu, Krakowie i Warszawie. W latach 1934–1936 dyrektor Departamentu Nauki i Szkół Wyższych w Ministerstwie Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego RP Sekretarz Komisji Etnograficznej Polskiej Akademii Umiejętności. Autor licznych prac z zakresu nauk społecznych, etnografii i językoznawstwa, m.in. „Wstępu do ludoznawstwa polskiego” oraz „Bibliografii etnografii polskiej”.

Dr Jan Stan. Bystroń,
prof. uniw. Warszawa
ur. 1892

Jan Szczepański (1913–2004)

Ur. w Ustroniu. Socjolog, profesor nauk humanistycznych. Rektor Uniwersytetu Łódzkiego (1952–1956). Od 1961 r. zastępca dyrektora, następnie dyrektor Instytutu Filozofii i Socjologii Polskiej Akademii Nauk. Przewodniczący Międzynarodowego Stowarzyszenia Socjologicznego (1966–1970). Wiceprezes Polskiej Akademii Nauk (1972–1980). Autor publikacji z zakresu socjologii, podręczników akademickich, artykułów i rozpraw, m.in. rozważań filozoficzno-społecznych „Sprawy ludzkie” oraz pamiętnika z lat młodości „Korzeniami wrośłem w ziemię”.

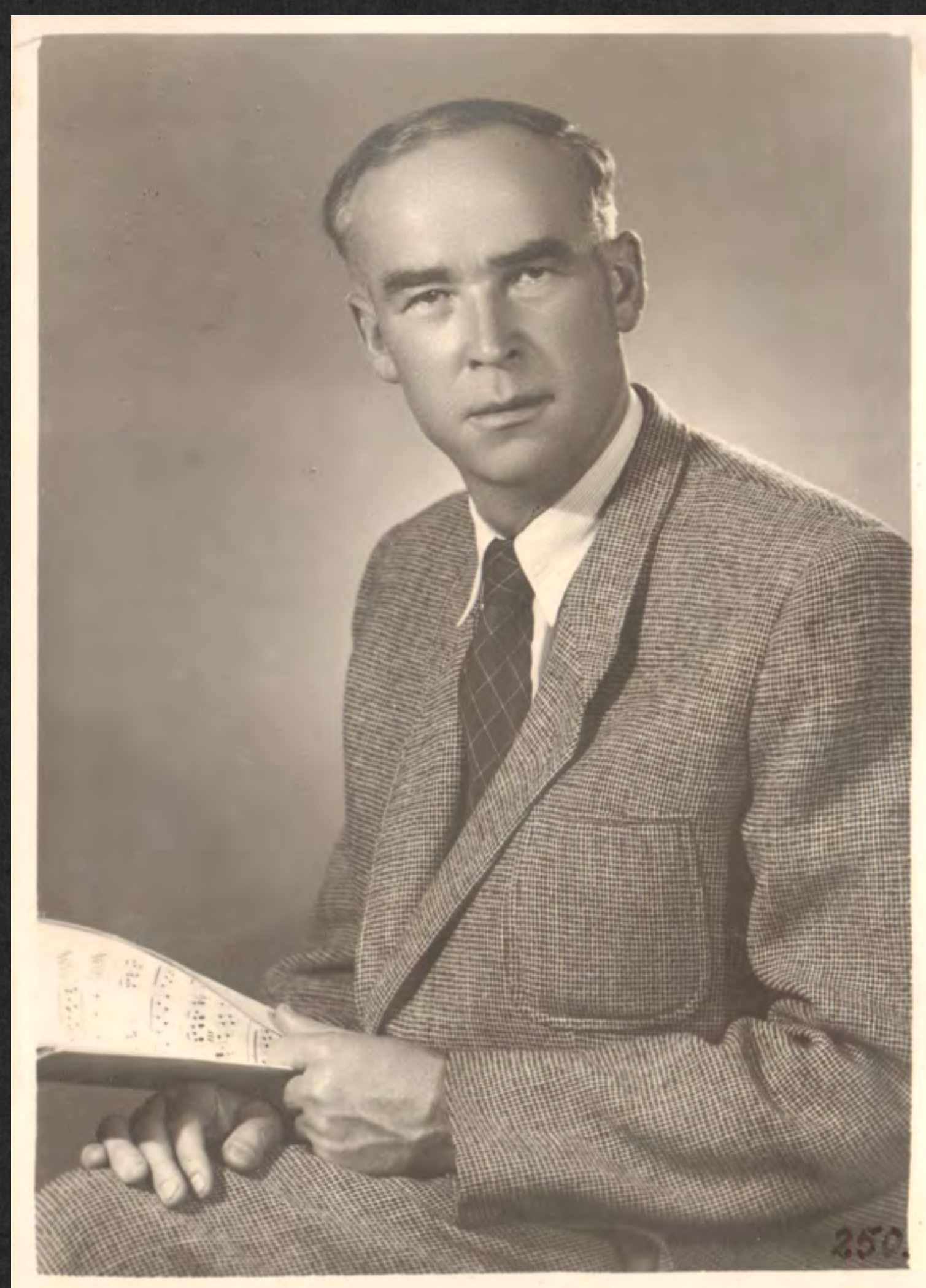
Dr Jan Szczepański,
ur. w Ustroniu 1913, prof.
i rektor Uniwersytetu
w Łodzi

Jan Gawlas (1901–1965)

Ur. w Żukowie Dolnym. Muzyk, nauczyciel. Współorganizator i kierownik szkoły muzycznej w Cieszynie (1931–1934). Nauczyciel w Wyższej Szkole Muzycznej w Katowicach (od 1946), a następnie jej rektor (od 1963). Kompozytor, autor ponad 100 utworów – pieśni, kantat, utworów na orkiestrę symfoniczną oraz małe zespoły wokalne i instrumentalne.

Prof. i Dziekan
Sek. Muz. w Katowicach
Jan Gawlas,
org. w Cieszynie na 1901
w Żukowie

Jerzy Drozd (1907–1981)

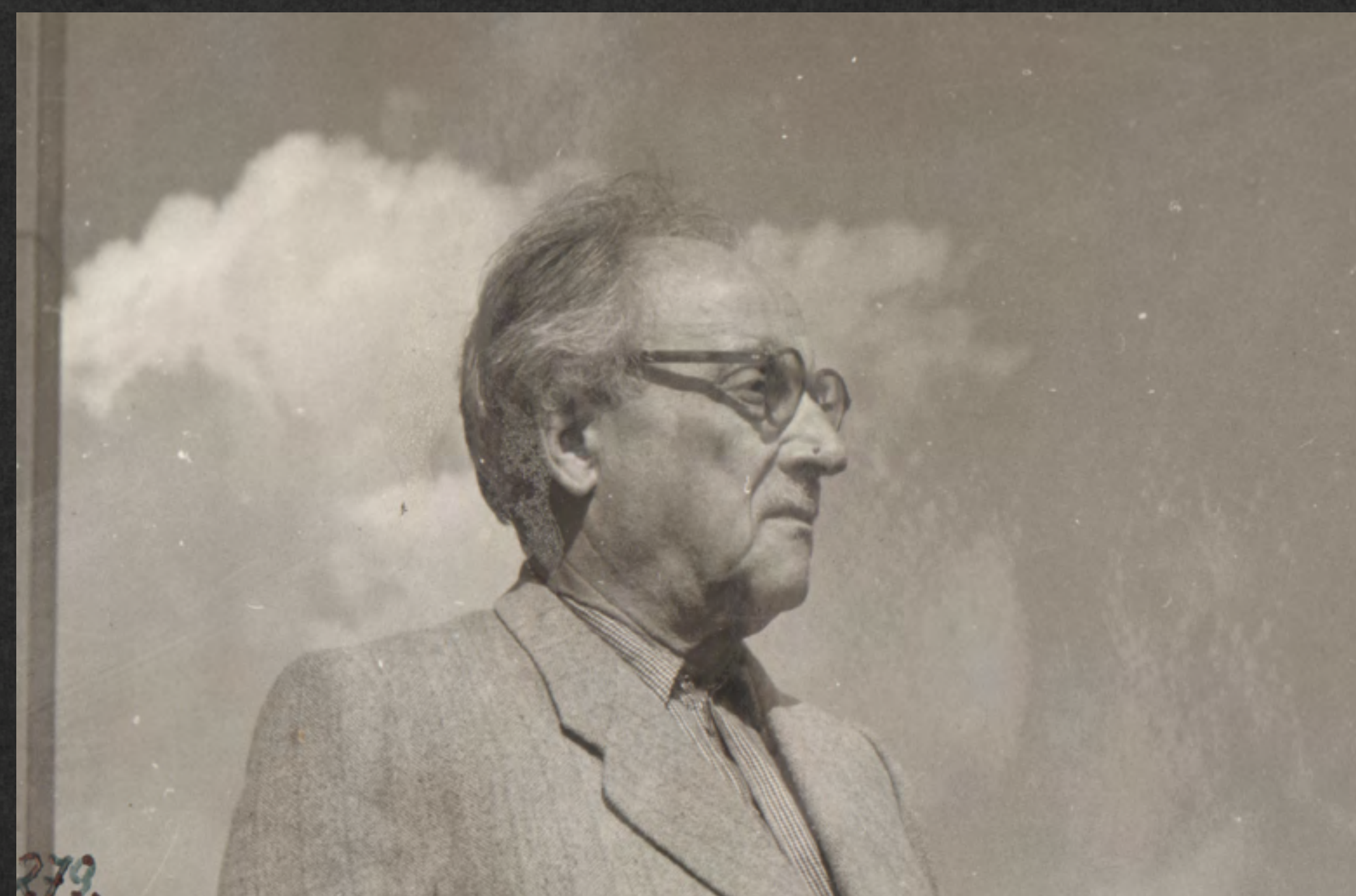
Ur. w Wiśle. Muzyk, nauczyciel, propagator twórczości Jana Sztwiertni. Organizator ruchu śpiewaczego, współzałożyciel i dyrygent chóru męskiego „Echo” w Wiśle. Współtwórca Polskiego Towarzystwa Śpiewaczego „Harmonia” w Cieszynie, Zespołu Pieśni i Tańca Ziemi Cieszyńskiej, Ognisk Muzycznych w Cieszynie, Ustroniu i Wiśle. „Dyrektor Szkoły Muzycznej w Cieszynie, którą po drugiej wojnie światowej otworzył jako prywatną, upaństwowiono ją zaś po 1949 roku” [JS]. Wychowawca młodzieży, promotor życia muzycznego, popularyzator folkloru, inicjator Tygodnia Kultury Beskidzkiej.

Jerzy Drozd, Cieszyn,
ur. w Wiśle 1907

Artur Cienčiała (1914–1985)

Ur. w Wiśle. Rzeźbiarz, nauczyciel. Po zakończeniu II wojny światowej w latach 1948–1953 prowadził rekonstrukcję zabytków Warszawy (m.in. w Ogrodzie Saskim i Łazienkach). Autor pomników w Skoczowie i Wiśle. Nauczyciel w Bielsku-Białej.

Artur Cienčiała,
rzeźbiarz- artysta, ur.
1914 w Wiśle.

Jerzy Hadyna (1888–1968)

Ur. w Zamarskach. Nauczyciel muzyki, dyrygent, kompozytor. Nauczyciel w Bystrzycy, Wiśle oraz w cieszyńskich gimnazjach i seminarium nauczycielskim (od 1919). Organizator amatorskiego ruchu artystycznego i chórów na Śląsku Cieszyńskim, długoletni dyrygent Towarzystwa Śpiewaczego. Kompozytor licznych pieśni ludowych oraz autor opracowań pieśni chóranych. Ojciec Stanisława Hadyny, twórcy Państwowego Zespołu Pieśni i Tańca „Śląsk”.

Jan Hadyna, ur.
w Zamarskach 1888
prof. muzyki i t. c.,
muzie.

• W rodzinnym kręgu •

Bracia Michejdowie

z Olbrachcie (około 1900). Siedzą – Józef (1851–1921), rolnik w Cierlicku; Franciszek (1848–1921), proboszcz w Nawsiu; Jan (1853–1927), poseł do Rady Państwa w Wiedniu (później burmistrz Cieszyna). Stoją – Karol (1855–1924), proboszcz w Bystrzycy; Paweł (1858–1929), rolnik w Olbrachcie; Jerzy (1860–1928), nauczyciel w Ustroniu. Michejdowie należą do najbardziej znanych i zasłużonych rodów na Śląsku Cieszyńskim, wraz z Buzkami, Ciencialami, Głajcarami, Gryczami, Górniakami, Kubiszami czy Stonawskimi.

Bracia Michejdowie z Olbrachcie:
Siedzą: Józef (Cierlicko), ks. Franciszek
(Nawisz); Karol (Cieszyn), ks. Karol
(Bystrzyca); Paweł (Olbrachcie); Jerzy
(Ustronie)

Józef Cienciala

Ur. w Mistrzowicach. Rolnik w Aleksandrowicach. „Stał na straży polskich nabożeństw w kościele w Starym Bielsku, dom jego to oaza polska wśród tamtejszych kolonistów niemieckich” [JS]. Na zdjęciu z rodziną.

Józef Cienciala z żoną, Aleksandrowice.

Jerzy Grycz (1868?–1912)

Ur. w Ropicy. Właściciel cegielni. Przełożony gminy w Ropicy. Prezes Polskiego Zjednoczenia Narodowego (1911–1912). Na zdjęciu z żoną Ewą (ze Stonawskich) i dziećmi.

Jerzy Grycz młodszy w Ropicy,
prez. gminy, i żona Ewa ze Sto-
nowskich z d. Karskiej

Jerzy Janik (1829–1907)

Ur. w Ropicy. Ksiądz ewangelicki. Proboszcz w Ustroniu (1856–1907). Inicjator założenia Domu Sierot. W domu duchownego częstym gościem był jego szwagier Edward Klug, uczestnik powstania styczniowego i emisariusz powstańczy. Na zdjęciu z żoną Marią (z domu Klug).

Ks. Jerzy Janik (z Ropicy), pastor
w Ustroniu (1829–1907).

Bracia Biedrawowie

z Trzyńca, synowie Józefa Biedrawy (1825?–1883). Od lewej, Jan, rolnik w Trzyńcu; Paweł, rachmistrz we Lwowie; Józef (1878–1944), dyrektor gimnazjum w Działdowie, działacz społeczny i oświatowy na Mazurach, założyciel Muzeum Mazurskiego w Działdowie.

Jan (rolnik w Trzyńcu), Paweł (rachmistrz
we Lwowie) i Józef (dyr. gimn. w Działdowie).

Józef Biedrawa (1825?–1883)

Rolnik i majster w hucie w Trzyńcu. Prezbyter zborów ewangelickich w Cieszynie i Bystrzycy. Przewodniczył zgromadzeniu, na którym podjęto decyzję o organizacji nabożeństw ewangelickich w Trzyńcu i budowie kościoła. Na zdjęciu z żoną.

Józef Biedrawa, rolnik w Trzyńcu.

• W rodzinnym kręgu •

Kornel Michejda (1887–1960)

Ur. w Bystrzycy. Chirurg. W czasie I wojny światowej lekarz w szpitalach polowych w Krzeszowicach i Wadowicach. Następnie profesor katedry chirurgii i dziekan Wydziału Lekarskiego Uniwersytetu im. Stefana Batorego w Wilnie (od 1922). Prezes Towarzystwa Chirurgów Polskich (1939). W czasie II wojny światowej lekarz w szpitalach na Wileńszczyźnie. Po wojnie kierownik Kliniki Chirurgicznej Akademii Medycznej w Gdańsku (od 1945). Rektor Akademii Medycznej w Krakowie (1950–1953). Redaktor naczelny "Polskiego Przeglądu Chirurgicznego". Autor wielu prac naukowych i podręczników z zakresu chirurgii. Na zdjęciu z matką Marią z Szoltyśów (1856–1942), żoną Zofią z Wyżykowskich, synem Januszem i bratanicą Anną.

Sędziowa Maria Michejdowa
Synowie.
Dr Kornel Michejda, prof.
Uniw. Wileńsko-Krajski (Lwów)

Jan Stonawski (1840–1915)

Ur. w Lesznej Dolnej. Właściciel młyna, piekarni i sklepu wielobranżowego w Lesznej Dolnej. Wójt Lesznej Dolnej. Kurator parafii ewangelickiej w Lesznej Dolnej. Na zdjęciu (po prawej) z żoną Marią, córkami: Katarzyną Grycz i Ewą Grycz oraz Pawłem Ciemalą z Wędrziny.

Katarzyna Gryczowa, Żytkice.
Paweł Ciemala, Wędrzyna.
Maria Stonawska, D. Leszna.
Jan Stonawski, D. Leszna (1915)
Zuzanna Gryczowa, Rypina (1929)

Paweł Terlik (1868?–1925)

Ur. w Olbrachcicach. Nauczyciel w Ustroniu (1887–1893). Kierownik szkoły w Trzanowicach (od 1893). Kierownik i skarbnik Kasy Raiffeisena w Trzanowicach. Działacz miejscowego Kółka Rolniczego i Straży Pożarnej. Na zdjęciu z żoną Zuzanną (z Michejdów), synem Tadeuszem, przyszłym lekarzem oraz córkami Marią i Heleną.

Paweł Terlik i żona jego Zuzanna, Trzanowice, syn Tadeusz, przyszły lekarz.

Buzkowie z Końskiej

Od lewej, Jan (1874–1940), lekarz, nauczyciel, prezes Stronnictwa Ludowego; Józef (1873–1936), profesor, senator, dyrektor Głównego Urzędu Statystycznego; Jerzy Jan (1874–1939), inżynier metalurg, dyrektor Odlewni Żeliwa w Węgierskiej Górze.

Dr Jan Buzek, lekarz, Dąbowa;
Dr Józef Buzek, prof. Warszawa;
Inż. Jerzy Buzek, Węgierska Góra.

Józef Pawlica

Ur. w Nieborach. Rolnik w Ropicy. Prezes Towarzystwa Rolniczego. Członek zarządu Śląskiej Izby Rolniczej. Na zdjęciu z żoną Marią (z Gryczów) i synami.

Józef i Maria Pawlicowie w Ropicy.

Jan Unucka (1854–1943)

Ur. w Końskiej. Mechanik, przedsiębiorca. Właściciel warsztatu naprawy maszyn rolniczych w Cieszynie. Na zdjęciu z żoną Anną (z Buzków) i synami: od lewej Stanisławem (1908–?), lekarzem weterynarii; Leonem (1897–1970), inżynierem włókiennictwa, profesorem w Państwowej Szkole Przemysłowej w Bielsku; Henrykiem (1900–1988), inżynierem, specjalistą w dziedzinie metalurgii, pracownikiem General Electric w Montrealu, fundatorem pomnika Jana Kubisza; Adamem; Janem (1894–1991), pastorem w Ligotce Kameralnej.

Jan Unucka, Cieszyn 1854–1943. Anna (Unucka) 1872–
Paweł Stanisław 1908; Jan 1909; Inż. Henryk 1900; Adam 1909
Paweł Jan 1894.

• Matki i siostry nasze ewangeliczki... •

Anna Michejda (1850–1931)

(z Roiczków). Ur. w Łąccze. Członkini polskiego teatru amatorskiego w Cieszynie. Żona ks. Franciszka Michejdy z Nawsia, matka ośmiorga dzieci, m.in. Olgi Stonawskiej (1874–1964), żony ks. Jana Stonawskiego; Władysława Michejdy (1876–1937), burmistrza Cieszyna w latach 1929–1937; Tadeusza Michejdy (1879–1956), senatora II RP i ministra zdrowia po II wojnie światowej.

*Anna
Michejdina
(z. Roiczek)
Nawie.
1850–1931*

Maria Lazar

Ur. w Ropicy. „Przez 30 lat kierowniczka ewangelickiego Alumnatu dla dziewcząt w Cieszynie” [JS]. Pierwsza po II wojnie światowej kierowniczka ewangelickiego internatu żeńskiego, prowadzonego według wzorowych zasad. Niezwykle oddana pracy wychowawczej.

*J. Maria Lazarówna (Ropica)
Długa rasda kier. Alumnatu
w Cieszynie (30 lat).*

Maria Heczko

(z Farnych). Skarbniczka Ewangelickiego Stowarzyszenia Niewiast w Cieszynie.

*Maria z Farnych
(z Karskiej) Heczko
w Cieszynie.*

Ludwika Rabin (1889–1968)

(z domu Heczko). Ur. w Koszarzyskach. Organizatorka miejskiej biblioteki publicznej w Cieszynie.

*Ludwika Rabinowa
(z. Heczko z Ks
Koszarzysk).*

Anna Cienciąła

Ur. w Cieszynie. Sekretarka Ewangelickiego Stowarzyszenia Niewiast w Cieszynie.

*Anna Cienciąłowa,
żona Dyrektora w Cie-
szynie.*

Maria Bałon (1894–?)

Ur. w Będowicach Dolnych. Pielęgniarka Ewangelickiego Stowarzyszenia Niewiast w Cieszynie.

*S. Anela (Maria Bałon
z Będowic) w Cieszynie.
1894.*

• Matki i siostry nasze ewangeliczki... •

Ewa Grycz

(z domu Grycz). Ur. w Śmiłowicach. „Pierwsza kierowniczka Ewangelickiego Alumnium dla dziewcząt w Cieszynie” [JS].

*Ewa Gryczowa (z domu Śmiłowa), pierwsza
1918-1920 kier. Alumnium.*

Wanda Kubisz (1892-1937)

Ur. w Wiśle. W latach międzywojennych, z ramienia Towarzystwa Ewangelików Polaków w Katowicach, podjęła się odpowiedzialnej pracy wśród polskiej ludności ewangelickiej należącej do parafii Ewangelickiego Kościoła Unijnego na Górnym Śląsku, podlegających niemieckim władzom kościelnym. Następnie prowadziła sekretariat Diakonu „Eben-Ezer” w Dziegiełowie.

*J. Wanda Kubiszowa
1892-1937*

Maria Bernatowicz-Geysztowt (1842-1938)

Filantropka. Pochodziła z Kresów. Założycielka internatu dla kształcących się dziewcząt ewangelickich w Krakowie. W 1905 r. przeniósła się do Cieszyna. „Przez całe lata chociaż tu obca, wspierała materialnie naszą młodzież w gimnazjum i seminarjum i stworzyła dwie fundacje, dla uczniów ewangelickich jedną, drugą dla uczennic ewangelickich” [JS]. Przewodnicząca Polskiego Ewangelickiego Stowarzyszenia Niewiast (1912-1920). Zajmowała się również działalnością charytatywną na rzecz rannych żołnierzy w czasie I wojny światowej. Razem z Otylią Durasewiczówną przetłumaczyła na język polski dzieło Waleriana Krasieńskiego „Zarys dziejów powstania i upadku Reformacji w Polsce”.

*Maria Bernatowicz
1844-1938.*

Zofia Kubisz (1899-?)

Ur. w Kocobędzu. Kierowniczka przedszkola w Cieszynie. W czasie II wojny światowej łączniczka Armii Krajowej. Mieszkała w Cieszynie u swojej matki, Anny z Michejdów, gdzie był punkt kontaktowy komórki ZWZ-AK. Po dekonspiracji punktu i zorganizowaniu „kotła” przez gestapo, aresztowana wraz z innymi, więziona w Katowicach i Wrocławiu oraz obozie koncentracyjnym w Oświęcimiu. Po zakończeniu wojny powróciła do zawodu wychowawczyni w przedszkolu.

*Zofia Kubiszowa
z Kocobędza, Cieszyń.
ur. 1899.*

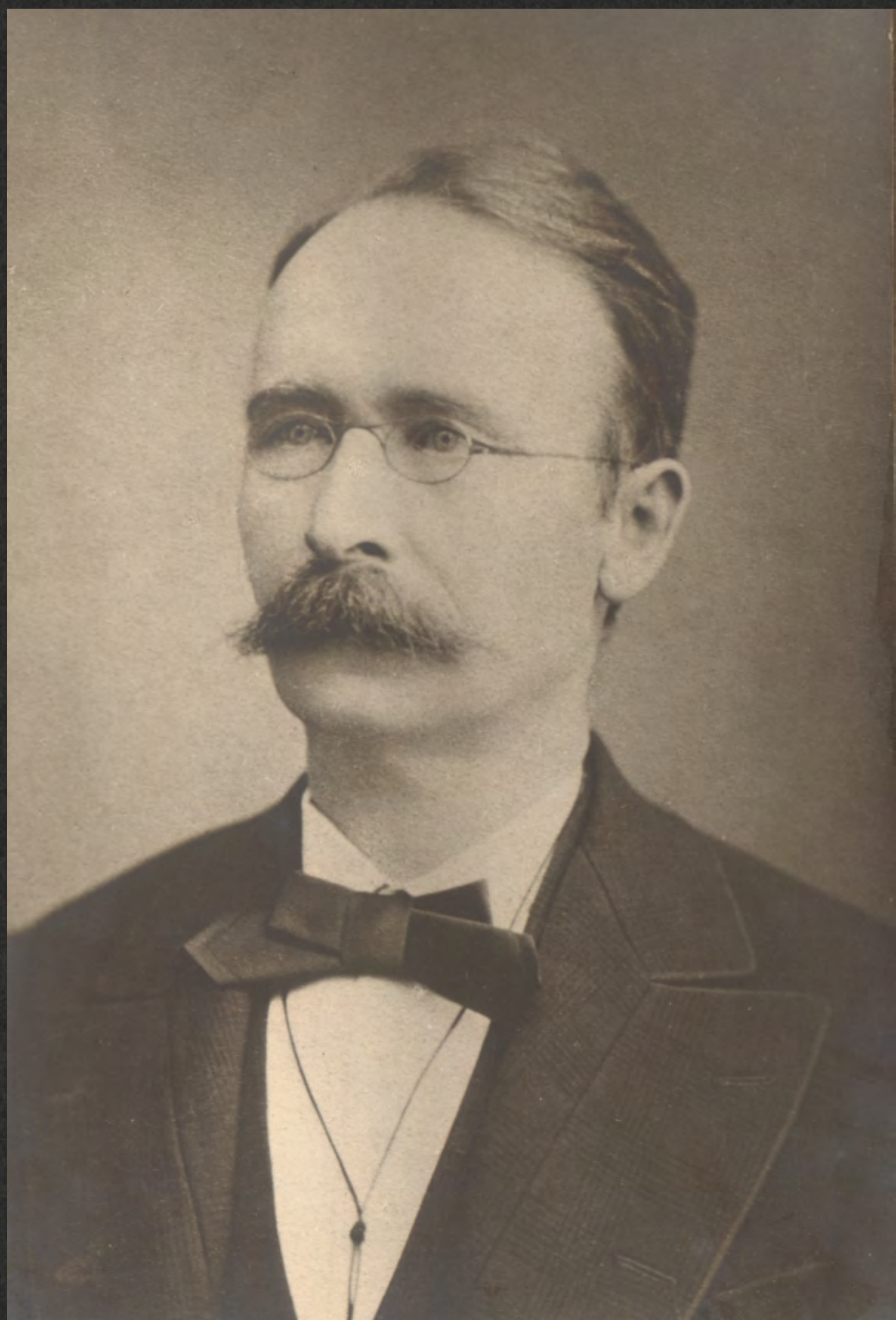
Anna Rucka (1903-1944)

(z domu Bajtek). Ur. w Nydku. Przewodnicząca Stowarzyszenia Kobiet na Zaolziu. Współzałożycielka oraz przewodnicząca Związku Absolwentek Końszczanek. Prezes Związku Kół Gospodyń Wiejskich. Nauczycielka w Zimowej Szkole Gospodarczej w Nydku. Członkini Macierzy Szkolnej w Czechosłowacji, Stowarzyszenia Niewiast Ewangelickich i miejscowych chorów. W czasie II wojny światowej działaczka ruchu oporu. Zginęła w niemieckim obozie koncentracyjnym w Oświęcimiu.

*Anna Rucka (z. Bajtek)
z Nydku (1903-1944)*

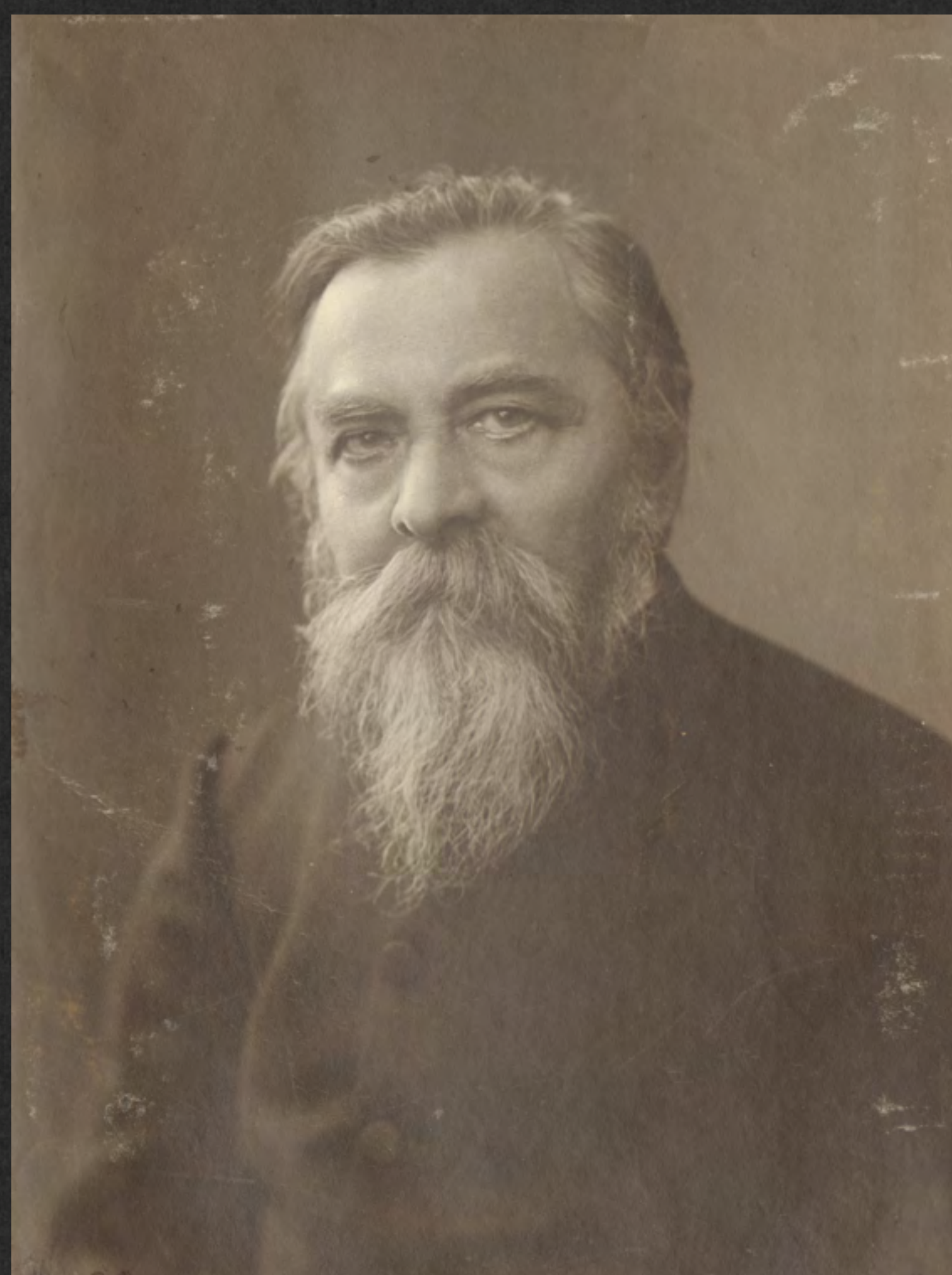
• Z dala od rodzinnego domu •

Jan Bujak (1825–1886)

Ur. w Wiśle. Prawnik i wydawca. Urzędnik skarbowy w Dyrekcji Krajowej Skarbu we Lwowie. Pracownik Ministerstwa Skarbu w Wiedniu. Przyczynił się do wprowadzenia języka polskiego w galicyjskiej skarbowości rządowej. Autor przedmowy do postylli Grzegorza z Żarnowca wydanej przez ks. Teodora Haasego. Mówił o sobie: „Gdybym nie był Szlazakiem, kto wie, czybym tak umiał pisać po polsku, jak umiem; biblia polska inni autorowie ewangeliccy nauczyli mnie tego”.

Jan Bujak z Wiśły, radca
m. w Lwowie.
1825–1886.

Jerzy Badura (1845–1911)

Ur. w Drogomyślu. Ksiądz ewangelicki, pisarz, publicysta. „Obrońca polskiego ludu ewangelickiego na Górnym Śląsku i na Mazowszu” [JS]. Założyciel związku „Wzajemność” w gimnazjum ewangelickim w Cieszynie. Proboszcz i nauczyciel religii w gimnazjum św. Anny w Krakowie (1870–1872). Administrator parafii w Mysłowicach. Diakon w Sycowie. Proboszcz w Laskach k. Kępna. Proboszcz w Międzyborzu (1883–1908). Wydawca „Nowin Śląskich” (1884–1891). Współpracownik „Zwiastuna Ewangelicznego”, „Ewangelika” i „Przyjaciela Ludu”. Autor powiastek dla ludu i dzieł historycznych, tłumacz dzieł religijnych.

Mr. Jerzy Badura z Drogo-
myśla, pastor w Między-
borzu.

Jerzy Jan Buzek (1874–1939)

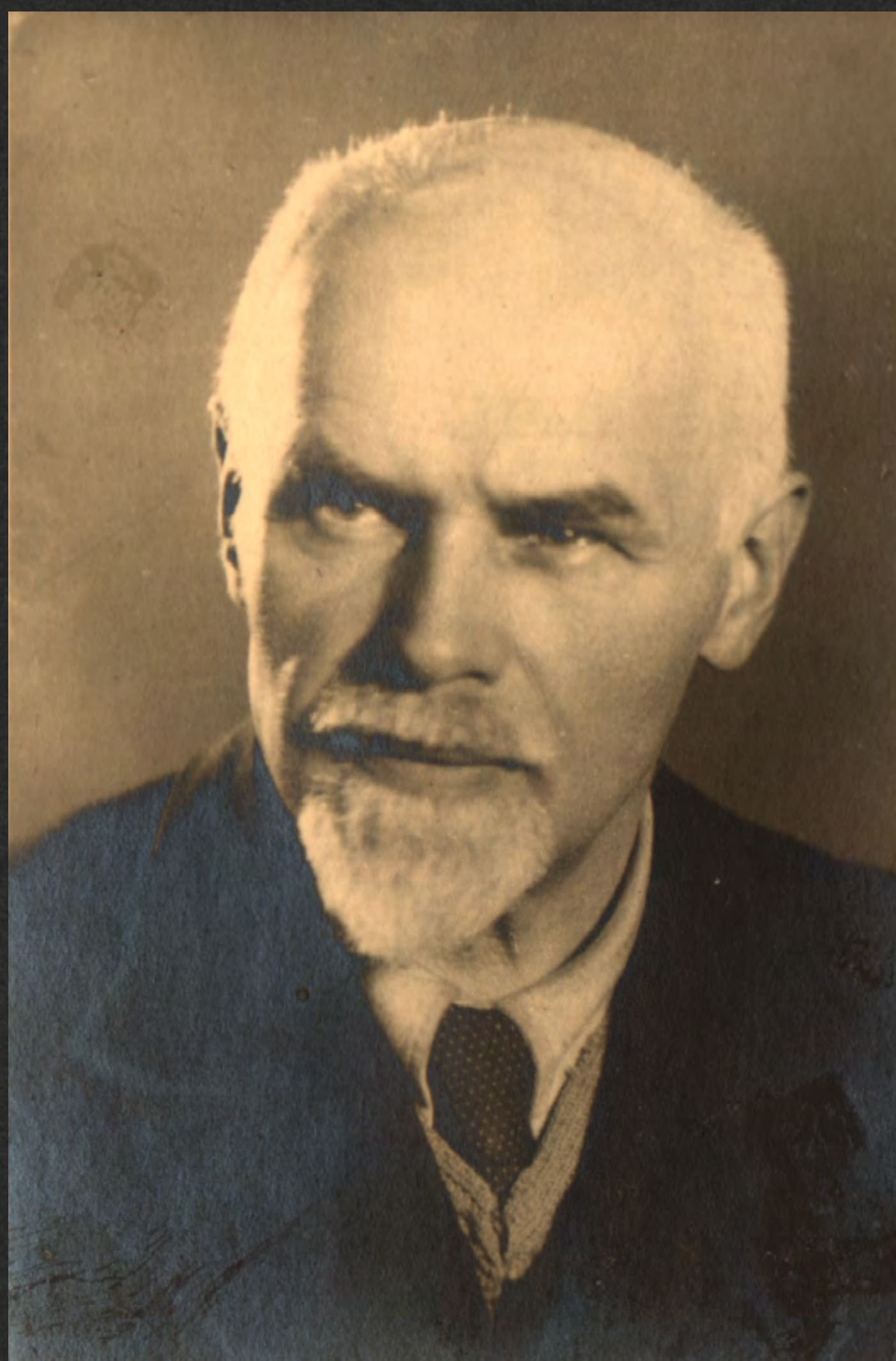
Ur. w Końskiej. Inżynier górnictwa i hutnictwa. Studiował w Akademii Górniczej w Leoben. Dyrektor Odlewni Żeliwa w Węgierskiej Górze (1923–1939). Profesor Akademii Górniczo-Hutniczej w Krakowie (od 1927). Założyciel Stowarzyszenia Techników Odlewników Polskich. Publikował na łamach „Przeglądu Górniczo-Hutniczego” i „Przeglądu Technicznego”.

Dyrektor inż. Jerzy Buzek, Węg. Żelazna.
1874–1939

Karol Kotula (1884–1968)

Ur. w Cierlicku. Ksiądz ewangelicki. Wikariusz w Drogomyślu. W czasie I wojny światowej kapelan w armii austriackiej. Następnie organizator szkolnictwa ewangelickiego w Wielkopolsce. Współzałożyciel i prezes Związku Polskich Ewangelików w Poznaniu. Założyciel Związku Polskiej Młodzieży Ewangelickiej w Łodzi. W czasie II wojny światowej przebywał w Cierlicku. Po zakończeniu wojny organizator życia religijnego na Górnym Śląsku. Biskup Kościoła Ewangelicko-Augsburskiego w Polsce (od 1951). Autor licznych artykułów z zakresu historii Kościoła ewangelickiego i teologii.

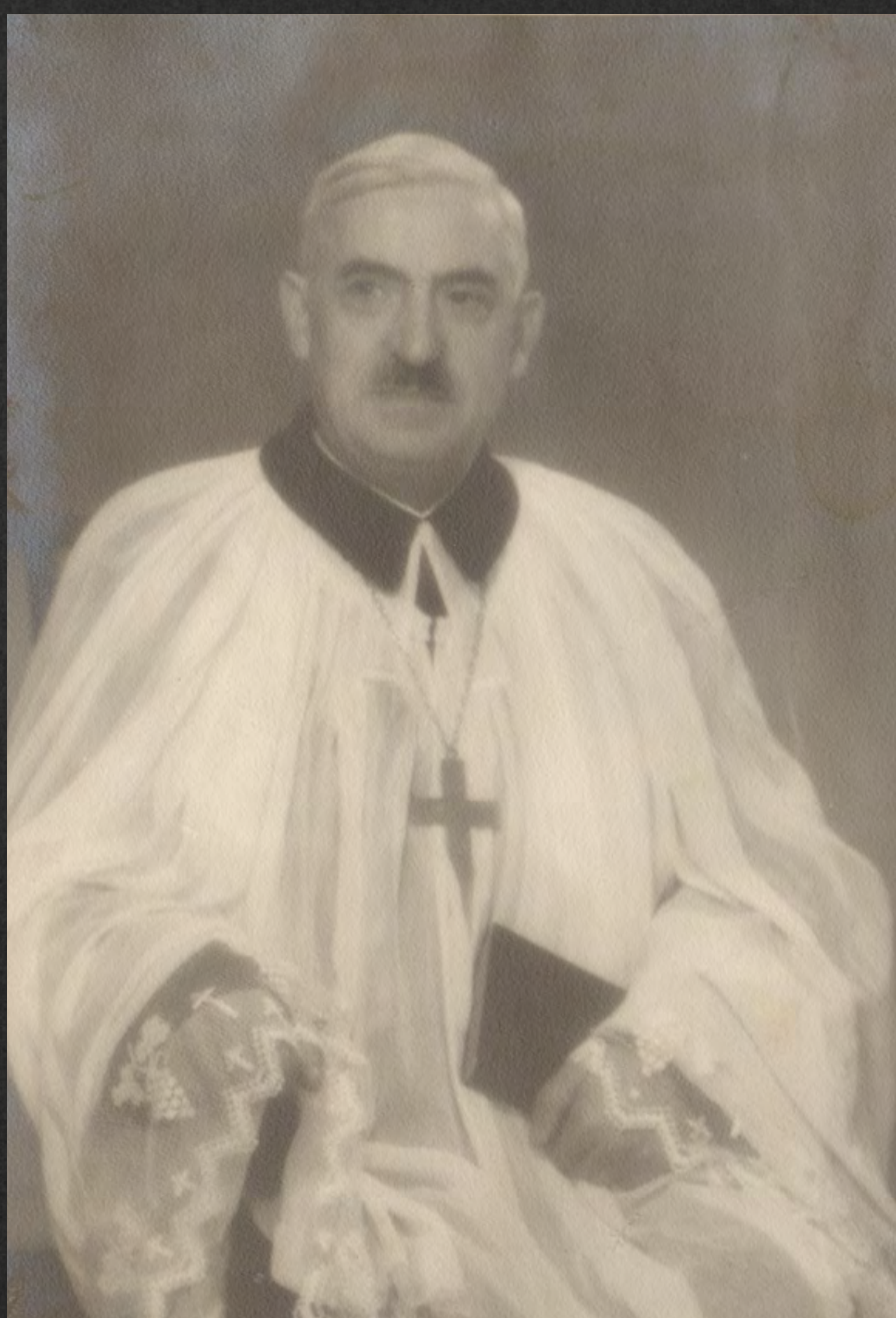
Ks. Radca Karol Kotula
Łódź (z Cierlicka)

Karol Michejda (1880–1945)

Ur. w Olbrachcicach. Ksiądz ewangelicki. Proboszcz w Krakowie (1908–1925). Profesor Katedry teologii praktycznej na Wydziale Teologii Ewangelickiej Uniwersytetu Warszawskiego (od 1923), dziekan wydziału (1938–1939). Autor opracowań z dziedziny biblistyki i historii Kościoła ewangelickiego, m.in. „Dziejów Kościoła ewangelickiego w Księstwie Cieszyńskim”.

Prof. teol. Ks. Karol Michejda (z Olbrachcic).

Jan Szeruda (1889–1962)

Ur. w Wędrzynie. Ksiądz ewangelicki, historyk Kościoła, biblista, profesor Uniwersytetu Warszawskiego. Prezes Związku Towarzystw i Zborów Ewangelickich w Polsce (1926–1930). W czasie II wojny światowej uczestniczył w akcji tajnego nauczania (był m.in. dziekanem Wydziału Teologii Ewangelickiej konspiracyjnego Uniwersytetu Warszawskiego). Pierwszy po zakończeniu II wojny światowej biskup Kościoła Ewangelicko-Augsburskiego w Polsce (do 1951). Profesor Chrześcijańskiej Akademii Teologicznej w Warszawie i prezes Towarzystwa Badań Dziejów Reformacji w Polsce (od 1947).

Prof. teol. Ks. J. Jan Szeruda
(z Wędrzyny), Biskup Kościoła ew.
a.w. w Polsce, w Warszawie.

Wiktor Niemczyk (1898–1980)

Ur. w Bystrzycy. Ksiądz ewangelicki, biblista, profesor Uniwersytetu Warszawskiego. Proboszcz w Krakowie. Po II wojnie światowej pełnomocnik rządu ds. Kościoła Ewangelicko-Augsburskiego na Dolnym Śląsku. Dziekan Wydziału Teologii Ewangelickiej na Uniwersytecie Warszawskim (1952–1954). Organizator Chrześcijańskiej Akademii Teologicznej w Warszawie i jej pierwszy rektor (1954–1965). Autor opracowań z zakresu teologii. Przewodniczący Komisji Przekładu, która doprowadziła do wydania polskiego przekładu Biblii zwanego Biblią Warszawską.

Prof. teol. Ks. T. Wiktor Niemczyk
(z Bystrzycy).

• Z dala od rodzinnego domu •

Karol Kozieł (1910–1996)

Ur. w Trzycu. Astronom. Nauczyciel gimnazjalny w Cieszyń i Bielsku (1933–1938). Profesor Wyższej Szkoły Gospodarstwa Wiejskiego w Cieszyń (1938–1939). Po II wojnie światowej profesor Uniwersytetu Jagiellońskiego. Wykładowca Uniwersytetu w Manchesterze (1961–1962). Dyrektor Obserwatorium Astronomicznego Uniwersytetu Jagiellońskiego (1968–1974). Autor licznych artykułów z dziedziny astronomii.

Prof. Dr Karol Kozieł (z lewej, nr. 1910), astronom, Kraków.

Władysław Michejda (1892–1952)

Ur. w Cierlicku. Inżynier górniczy. Studia w Akademii Górniczo-Hutniczej w Krakowie oraz w Pittsburghu i Cambridge. Pracownik Spółki Akcyjnej „Giesche” w Katowicach (1928–1938). Dyrektor techniczny Towarzystwa Górniczego Orłowa-Łazy (1938). W czasie II wojny światowej pracownik nadleśnictwa Istebna. Po wojnie zatrudniony w Delegaturze Centralnego Zarządu Przemysłu Węglowego w Cieszyń, później w Delegaturze Ministerstwa Górnictwa i Energetyki w Katowicach. Wykładowca ekonomiki górnictwa w Akademii Górniczo-Hutniczej w Krakowie. Autor artykułów dotyczących organizacji pracy w górnictwie.

*Ins. Wład. Michejda
(ur. w Cierlicku 1892 roku)
w Katowicach.
† 1952.*

Władysław Fierla (1909–1995)

Ur. w Orłowej. Ksiądz ewangelicki. Proboszcz w Orłowej, Londynie i Paryżu. Biskup Kościoła Ewangelicko-Augsburskiego. W czasie II wojny światowej więzień niemieckich obozów koncentracyjnych w Dachau i Mauthausen-Gusen. Po wojnie na emigracji. Od 1953 r. zwierzchnik Polskiego Kościoła Ewangelicko-Augsburskiego na Obczyźnie. Jego bracia Alfred i Józef byli duchownymi na Zaolziu.

*Ks. bp. Wład. Fierla
w Londynie*

Władysław Bruk-Stonawski (1904–1981)

Ur. w Bystrzycy. Lekarz ginekolog-położnik. Pracownik Szpitala Śląskiego w Cieszyń i Kliniki Ginekologicznej w Krakowie. Lekarz uzdrowiskowy w Ustroniu (1934–1939). W czasie II wojny światowej przebywał w Szwajcarii, gdzie był m.in. ordynatorem szpitala w obozie dla internowanych. Po zakończeniu wojny zaangażowany we Francji i Niemczech w repatriację Polaków do kraju, m.in. jako kierownik Polskiej Misji Lekarskiej Polskiego Czerwonego Krzyża w Paryżu. Od 1946 r. dyrektor Instytutu Chirurgii Urazowej w Piekarach Śląskich. Następnie kierownik Powiatowego Wydziału Zdrowia i dyrektor szpitala przeciwgruźliczego w Cieszyń (od 1956).

*Dr Wład Bruk-Stonawski
(ur. 1904 w Bystrzycy), dyrekt.
Inst. Chir. Urazowej, Śl.,
Kary 5L*

Paweł Nikodem (1892–1982)

Ur. w Gródku. Redaktor, wydawca, działacz polonijny w Ameryce Południowej. W 1920 r. zamieszkał w Brazylii. Pracownik placówek konsularnych, m.in. sekretarz konsulatu polskiego w Brazylii. Założyciel pierwszej polskiej szkoły w Paragwaju. Zapoczątkował wydawanie prasy polskiej w Montevideo. Wydawca tygodnika „Osadas” (1933–1941). Założyciel ośrodków polonijnych w Argentynie, Paragwaju, Urugwaju. Na zdjęciu (po lewej) z bratem Janem.

*Paweł Nikodem, ur.
1892 w Gródku, brat
jego Jan, ur. 1881 (z to.
rebra) w Gródku.*

Paweł Fox (1874–1961)

Ur. w Kojkowicach. Robotnik, ksznoddzia. Założyciel towarzystwa wstrzemięźliwości w Końskiej. W 1896 r. wyjechał do Stanów Zjednoczonych i podjął się pracy misyjnej. Kierownik zakładu wychowawczego w Chicago. Inicjator i twórca Polskiego Uniwersytetu Ludowego w Nowym Jorku (1908), który wspierali finansowo m.in. Ignacy Paderewski i Helena Modrzejewska. Wykładowca w seminarium teologicznym w Evanston (1925–1937).

*Ks. Dr Paweł. Paweł Fox ur.
w Kojkowicach 1874, prof. teologii
w Chicago, U.S.A.*

Karol Pindór (1881–?)

Ur. w Cieszyń. Dyplomata. Pracownik austro-węgierskiej służby konsularnej w Pekinie (od 1908). Delegat przy Komisji Międzynarodowej w Cieszyń. Konsul w San Francisco (1920) i Szanghaju (1921). W 1928 r. brał udział w zawarciu traktatu polsko-chińskiego. Od 1930 r. pracownik Ministerstwa Spraw Zagranicznych, a następnie Sekretariatu Ligi Narodów w Genewie.

*Karol Pindór, genewa
ur. w Cieszyń 1881*

